

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.10.2024
COM(2024) 476 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του
αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής**

«Η πρωτοφανής έξαρση αντισιμιτικών πράξεων που βλέπουμε παντού στην Ευρώπη μάς θυμίζει την πιο σκοτεινή εποχή της ιστορίας μας. Ωστόσο, αυτό που σήμερα διαφέρει είναι ότι όλοι μας βρισκόμαστε στο πλευρό των εβραϊκών κοινοτήτων.»

**— Ursula von der Leyen, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Βρυξέλλες, 26 Ιανουαρίου 2024**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια ο αντισιμιτισμός έχει αυξηθεί επικίνδυνα στην Ευρώπη. Δυσχεραίνει την καθημερινή ζωή των Εβραίων και συνιστά απειλή για την ειρηνική συνύπαρξη, τη δημοκρατία και την ασφάλεια. Αυτό ώθησε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εγκρίνει, στις 5 Οκτωβρίου 2021, την πρώτη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισιμιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής (2021-2030)¹ (στο εξής: στρατηγική της ΕΕ). Η στρατηγική της ΕΕ αποτελεί βασικό πυλώνα των ενεργειών που αναλαμβάνει η Επιτροπή για τη διαφύλαξη των αξιών της ΕΕ, την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την καταπολέμηση κάθε μορφής ρατσισμού και διακρίσεων, όπως συνάδει με τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.

Η στρατηγική της ΕΕ καθόρισε μια σειρά μέτρων που διαρθρώνονται γύρω από τρεις πυλώνες: 1) την πρόληψη κάθε μορφής αντισιμιτισμού· 2) την προστασία και διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής· και 3) την προώθηση της έρευνας, της εκπαίδευσης και της μνήμης του Ολοκαυτώματος. Επιπλέον, στόχος της ΕΕ είναι να ηγηθεί της παγκόσμιας προσπάθειας για την καταπολέμηση του αντισιμιτισμού. Η στρατηγική περιλαμβάνει 90 δράσεις των οποίων η υλοποίηση βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη.

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη στρατηγική της ΕΕ² και δεσμεύτηκαν να πραγματοποιούν τακτικές ανταλλαγές σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο στο πλαίσιο του Συμβουλίου προκειμένου να συντονίζουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισιμιτισμού. Επίσης, πολλές εβραϊκές κοινότητες, χώρες-εταίροι και διεθνείς οργανισμοί αναγνώρισαν ευρέως τη στρατηγική ως σημαντικό βήμα σε επίπεδο ΕΕ.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να δημοσιεύσει εκθέσεις προόδου το 2024 και το 2029. Για την κατάρτιση της παρούσας πρώτης έκθεσης προόδου, η Επιτροπή απηύθυνε «πρόσκληση υποβολής στοιχείων» μέσω της οποίας συγκέντρωσε παρατηρήσεις από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους πολίτες της ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ³. Οι εβραϊκές οργανώσεις ανταποκρίθηκαν θετικά, αναγνωρίζοντας ότι η έγκριση της στρατηγικής της ΕΕ σηματοδότησε ένα κομβικό σημείο στις προσπάθειες που κάνει η ΕΕ για την αντιμετώπιση του αντισιμιτισμού και έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της κυβερνητικής πολιτικής και του πολιτικού διαλόγου στα κράτη μέλη. Τον Μάρτιο του 2024 η Επιτροπή απέστειλε ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη με στόχο να λάβει επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την ανάπτυξη και την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών τους και άλλων μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση του αντισιμιτισμού. Τα αποτελέσματα του εν λόγω ερωτηματολογίου περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση.

¹ [Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισιμιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής](#).

² [Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισιμιτισμού, 4 Μαρτίου 2022· Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 14-15 Δεκεμβρίου 2023](#).

³ [Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισιμιτισμού — πρώτη έκθεση προόδου](#).

Η παρούσα πρώτη έκθεση προόδου παρουσιάζει τα επιτεύγματα όσον αφορά τη διαμόρφωση βιώσιμων ενωσιακών και εθνικών δομών για την πρόληψη και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, καθώς και για τη διασφάλιση του μέλλοντος της εβραϊκής ζωής στην Ευρώπη. Σε ευθυγράμμιση με τη στρατηγική της ΕΕ, τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν εγκρίνει εθνικές στρατηγικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Αρκετά από αυτά έχουν διορίσει ειδικούς απεσταλμένους ή συντονιστές ενώ, για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, τα περισσότερα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τον νομικά μη δεσμευτικό ορισμό εργασίας που έχει δώσει για τον αντισημιτισμό η Διεθνής Συμμαχία για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος (στο εξής: ορισμός της IHRA)⁴ και εφαρμόζουν μια προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα και στα θύματα.

Ο σύγχρονος αντισημιτισμός μπορεί να εντοπίζεται σε ριζοσπαστικές και περιθωριακές ομάδες που ασπάζονται τον δεξιό, αριστερό ή ισλαμικό εξτρεμισμό, μπορεί να καλύπτεται πίσω από τον αντισιωνισμό, αλλά μπορεί να απαντά και στον πυρήνα της κοινωνίας⁵. Ήδη το 2019, κατά μέσο όρο, περισσότεροι από ένας στους δύο Ευρωπαίους (54 %) δήλωσαν ότι η σύγκρουση στη Μέση Ανατολή επηρεάζει την αντίληψή τους για τους Εβραίους στη χώρα τους⁶.

Ωστόσο, η πανδημία COVID-19 και ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας επιδείνωσαν τις αντισημιτικές συμπεριφορές σε ολόκληρη την ΕΕ. Σύμφωνα με την τρίτη έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA) σχετικά με τις αντισημιτικές εμπειρίες Εβραίων⁷, η οποία διεξήχθη το πρώτο εξάμηνο του 2023, σχεδόν όλοι οι Εβραίοι (96 %) στην Ευρώπη αντιμετώπισαν αντισημιτισμό είτε εντός είτε εκτός διαδικτύου. Οκτώ στους δέκα Εβραίους δηλώνουν ότι ο αντισημιτισμός έχει αυξηθεί τα τελευταία έτη, ενώ το 76 % αποφεύγει τη μεταφορά ή την παρουσίαση σε δημόσια θέα αντικειμένων που θα καθιστούσαν δυνατή την αναγνώριση της εβραϊκής τους ταυτότητας.

1.1 Έξαρση του αντισημιτισμού μετά τις επιθέσεις της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023

Η κατάσταση των Εβραίων, τόσο στην ΕΕ όσο και παγκοσμίως, έχει επιδεινωθεί δραματικά μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της Χαμάς⁸ κατά Ισραηλινών αμάχων στις 7 Οκτωβρίου 2023, καθώς και μετά την επακόλουθη εμπόλεμη κατάσταση και την ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα. Οι βάνανσες επιθέσεις ήταν οι πλέον θανατηφόρες μετά τη Σοά, καθώς εκείνη την ημέρα δολοφονήθηκαν 1 125 άτομα, μεταξύ των οποίων πολλοί πολίτες της ΕΕ. Αρχικά κρατήθηκαν ως όμηροι 251 άνθρωποι, ενώ 101 όμηροι εξακολουθούν να κρατούνται στη Γάζα⁹. Η Επιτροπή καταδίκασε απερίφραστα τις επιθέσεις, εξέφρασε την απόλυτη αλληλεγγύη και στήριξη της προς το Ισραήλ και τον λαό του και επιβεβαίωσε την πλήρη δέσμευσή της όσον αφορά την ασφάλεια του Ισραήλ¹⁰.

Στη δήλωσή της για τη συμπλήρωση ενός έτους από τα τραγικά γεγονότα της 7ης Οκτωβρίου, η πρόεδρος της Επιτροπής κ. von der Leyen κατέστησε σαφές ότι δεν μπορεί να υπάρξει καμία

⁴ [Ορισμός εργασίας της IHRA για τον αντισημιτισμό](#).

⁵ [Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής](#).

⁶ [Ευρωβαρόμετρο 484. Perceptions of antisemitism \(Αντίληψη του αντισημιτισμού\)](#), 2019.

⁷ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\)](#).

⁸ Η Χαμάς περιλαμβάνεται στον ενωσιακό κατάλογο τρομοκρατικών οργανώσεων από το 2003.

⁹ Στις 7 Οκτωβρίου 2024.

¹⁰ Βλ. συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2024. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή καταδίκασε την εντεινόμενη ανθρωπιστική κρίση στη Γάζα και το γεγονός ότι πολλοί άμαχοι, ιδίως παιδιά και γυναίκες, έχασαν τη ζωή τους λόγω της αντίδρασης του Ισραήλ στη βάνανση τρομοκρατική ενέργεια της Χαμάς, με αποτέλεσμα η ΕΕ να αυξήσει την ανθρωπιστική της βοήθεια προς τους εν λόγω πληθυσμούς, ενώ παράλληλα κάνει προσπάθειες για τη λήψη μιας πολύ μεγαλύτερης πολυετούς δέσμης μέτρων με στόχο τη στήριξη μιας αποτελεσματικής Παλαιστινιακής Αρχής.

δικαιολογία για τις τρομοκρατικές ενέργειες της Χαμάς, οι οποίες προκάλεσαν τεράστια δεινά όχι μόνο στον λαό του Ισραήλ, αλλά και σε αθώους Παλαιστίνιους, τόνισε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στέκεται στο πλευρό όλων των αθώων ανθρώπων των οποίων οι ζωές έχουν κλονιστεί συθέμελα έπειτα από εκείνη τη μοιραία ημέρα και απηύθυνε έκκληση για τη συλλογική καταπολέμηση του αντισημιτισμού, όπου κι αν εξαπλώνεται¹¹.

Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους η Ευρώπη αντιμετώπισε σημαντική αύξηση των περιστατικών μίσους και βίας κατά των Εβραίων. Οι επιθέσεις της Χαμάς και οι συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή έχουν οδηγήσει σε επίπεδα αντισημιτισμού¹² τα οποία είναι πρωτοφανή από την ίδρυση της ΕΕ. Οι πράξεις αντισημιτισμού περιλαμβάνουν βομβιστικές επιθέσεις εβραϊκών εγκαταστάσεων, όπως συναγωγές, σωματικές επιθέσεις κατά Εβραίων, καθώς και επιθέσεις σε κατοικίες, εστιατόρια και καταστήματα. Σε ολόκληρη την Ευρώπη, μνημεία του Ολοκαυτώματος βανδαλίζονται με εσφαλμένες συγκρίσεις μεταξύ Εβραίων και Ναζί, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της Σοά. Η Επιτροπή καταδικάζει απερίφραστα τέτοιου είδους αποτρόπαιες πράξεις.

Στη Γαλλία, τη χώρα με τη μεγαλύτερη εβραϊκή κοινότητα στην Ευρώπη, παρατηρήθηκε εκτίναξη του αριθμού καταγεγραμμένων περιστατικών αντισημιτισμού μετά τις 7 Οκτωβρίου. Τα 1 676 περιστατικά που καταγράφηκαν συνολικά το 2023 (4,5 περιστατικά ημερησίως) είναι τριπλάσια σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος¹³. Στις Κάτω Χώρες, τα καταγεγραμμένα¹⁴ περιστατικά οκταπλασιάστηκαν¹⁵. Στην Αυστρία, τα περιστατικά τετραπλασιάστηκαν τους τελευταίους μήνες του 2023¹⁶. Στη Γερμανία, το ένα τρίτο των περιστατικών μίσους που κατέγραψε η ομοσπονδιακή αστυνομία δίωξης του εγκλήματος ήταν αντισημιτικού χαρακτήρα¹⁷, γεγονός που επηρεάζει δυσανάλογα την εβραϊκή κοινότητα, η οποία αντιπροσωπεύει μόνο 0,25 % περίπου του πληθυσμού.

Εβραίοι φοιτητές και μέλη του προσωπικού των πανεπιστημίων έγιναν επίσης στόχοι παρενόχλησης και επιθέσεων¹⁸. Στην έκθεση που εκπόνησε η Ευρωπαϊκή Ένωση Εβραίων Φοιτητών (EJJS) αναφέρεται σημαντική αύξηση των αντισημιτικών περιστατικών στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια από τις 7 Οκτωβρίου¹⁹. Σύμφωνα με την έκθεση, οι Εβραίοι φοιτητές δεν αισθάνονται ασφαλείς και το δικαίωμά τους να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση περιορίστηκε σημαντικά λόγω παρενοχλήσεων και επιθέσεων.

Μετά την 7η Οκτωβρίου 2023, σημειώθηκε σημαντική αύξηση του αντισημιτισμού στο διαδίκτυο και συγκεκριμένα στις πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, γεγονός που προκάλεσε ριζοσπαστικοποίηση. Στο πλαίσιο της έρευνας που εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο Στρατηγικού

¹¹ [Δήλωση της 7ης Οκτωβρίου 2023 \(europa.eu\)](#).

¹² Ινστιτούτο Έρευνας για την Εβραϊκή Πολιτική: [Antisemitism in the aftermath of October 7: «What do the data tell us, and what more do we still need to know?» \(Αντισημιτισμός στον απόηχο της 7ης Οκτωβρίου: τι αποκαλύπτουν τα στοιχεία και τι άλλο μένει να μάθουμε;\)](#) | JPR, 1η Οκτωβρίου 2024.

¹³ [Service de Protection de la Communauté Juive \(SPCJ\)](#).

¹⁴ Σύμφωνα με την τρίτη έρευνα του FRA σχετικά με τις διακρίσεις και τα εγκλήματα μίσους κατά των Εβραίων, το συνολικό ποσοστό καταγγελίας αντισημιτικών διακρίσεων από Εβραίους ανέρχεται μόλις στο 11 % και, ως εκ τούτου, τα καταγγελλόμενα περιστατικά αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου. Δεν εφαρμόζουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ χωριστή καταγραφή των αντισημιτικών περιστατικών.

¹⁵ [Centrum Informatie en Documentatie Israël](#).

¹⁶ [Antisemitic cases 2023 in Austria \(Περιστατικά αντισημιτισμού το 2023 στην Αυστρία\)](#).

¹⁷ [Politisch motivierte Kriminalität in Deutschland erreicht neuen Höchststand](#).

¹⁸ [European Jewish Congress calls on Europe's university rectors to protect Jewish students \(Το Ευρωπαϊκό Εβραϊκό Συνέδριο καλεί τους πρυτάνεις των πανεπιστημίων της Ευρώπης να προστατεύσουν τους Εβραίους φοιτητές\)](#).

¹⁹ [The rise of antisemitism at European Universities as a result of the 7 October Massacre \(Η άνοδος του αντισημιτισμού στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ως αποτέλεσμα της σφαγής της 7ης Οκτωβρίου\), 1 Φεβρουαρίου 2024. Εξάπλωση των καταγγελλόμενων περιστατικών: βανδαλισμός \(19,5 %\)· κυβερνοεκφοβισμός \(19,5 %\), υποκίνηση σε βία, διακρίσεις, αποκλεισμός \(28,3 %\), λεκτική παρενόχληση, προσβολή, άσκηση σωματικής βίας \(32,7 %\).](#)

Διαλόγου²⁰ και δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2024, διαπιστώθηκε σημαντική αύξηση των αντισημιτικών σχολίων και μηνυμάτων, καθώς και των διαδικτυακών απειλών κατά των εβραϊκών κοινοτήτων. Το έγγραφο πολιτικής που εκπονήθηκε με εντολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατέδειξε αύξηση του περιεχομένου ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο μετά την 7η Οκτωβρίου 2023 κατά + 7 % στο Reddit και κατά + 10 % στο X. Σε τυχαίο δείγμα περιεχομένου μίσους, το 45 % περίπου ήταν αντισημιτικό περιεχόμενο και το 15 % σχετιζόταν με το μίσος κατά των μουσουλμάνων²¹.

1.2 Αντίδραση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Αντιμέτωπη με την ανησυχητική κλιμάκωση των εκδηλώσεων αντισημιτισμού σε δημόσιους χώρους και στο διαδίκτυο, η Επιτροπή κατέστησε σαφές ότι βρίσκεται στο πλευρό των εβραϊκών κοινοτήτων στην Ευρώπη και πέραν αυτής. Η Επιτροπή ζήτησε να γίνουν συντονισμένες προσπάθειες για την καταπολέμηση της έξαρσης του μίσους, ιδίως του αντισημιτισμού και του μίσους κατά των μουσουλμάνων στην ανακοίνωση με τίτλο «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος²²». Η Επιτροπή καταδικάζει απερίφραστα όλες τις πράξεις αντισημιτισμού, καθώς και κάθε μορφή μίσους, μισαλλοδοξίας, ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Σύμφωνα με τον ορισμό της IHRA, κριτική και επικρίσεις εις βάρος του Ισραήλ, όμοια με την κριτική που δέχεται οποιοδήποτε άλλο κράτος, δεν μπορεί να θεωρηθεί αντισημιτισμός, αλλά η παρακίνηση φόβου ή τραυματισμού Εβραίων, οι στερεότυποι ισχυρισμοί περί της ισχύος των Εβραίων και η απόδοση ευθυνών για πράξεις του κράτους του Ισραήλ στους Εβραίους συλλογικά συγκαταλέγονται μεταξύ των πολλών εκδηλώσεων αντισημιτισμού που περιλαμβάνονται στον ορισμό. Τέτοιου είδους ισχυρισμοί παρατηρούνται σε καθημερινή βάση στην ΕΕ.

Οι αντισημιτικές πράξεις είναι εγκληματικές σε περιπτώσεις που ορίζονται από τον νόμο, οπότε και πρέπει να διώκονται. Σε επίπεδο ΕΕ, η απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση ορισμένων εκφάνσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας παρέχει ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση των αντισημιτικών εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους. Η Επιτροπή εξακολουθεί να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να διώκουν αντισημιτικά εγκλήματα μίσους και ρητορική μίσους λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις κοινές νομικές διατάξεις. Είναι εξίσου αποφασισμένη να διαφυλάξει την ελευθερία της έκφρασης, δίνοντας έμφαση στην ανάγκη άσκησης δέουσας επιμέλειας κατά τον εντοπισμό αντισημιτικών περιστατικών, ώστε να διασφαλιστεί ότι η ελευθερία της έκφρασης προστατεύεται για όλους.

Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, η Επιτροπή ενέτεινε τις προσπάθειές της. Εξέφρασε την αλληλεγγύη της μέσω επισκέψεων σε εβραϊκές κοινότητες²³ και στο πλαίσιο δημόσιων εκδηλώσεων²⁴. Κατά την τελετή έναρξης των εορτασμών για το Euro-Chanukah τον Δεκέμβριο του 2023, η πρόεδρος κ. von der Leyen ήταν σαφής: «Δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για την αύξηση του αντισημιτισμού. Κανένας πόλεμος, καμία πολιτική αντιπαράθεση δεν μπορεί να τον δικαιολογήσει.

²⁰ [Ινστιτούτο Στρατηγικού Διαλόγου, «Rise in antisemitism on both mainstream and fringe social media platforms following Hamas' terrorist attack» \(Ανοδος του αντισημιτισμού τόσο στις διαδεδομένες όσο και στις περιθωριακές πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης μετά την τρομοκρατική επίθεση της Χαμάς\), 7 Φεβρουαρίου 2024.](#)

²¹ [Ecosystems of hate speech online in the EU related to the Israel-Hamas conflict \(Οικοσυστήματα ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο στην ΕΕ σχετικά με τη σύγκρουση Ισραήλ-Χαμάς\), 2024.](#)

²² [Ανακοίνωση με τίτλο «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος» | Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 6 Δεκεμβρίου 2023.](#)

²³ Ο αντιπρόεδρος κ. Σχοινάς έθεσε ως προτεραιότητα την επίσκεψη εβραϊκών κοινοτήτων στην ΕΕ, μεταξύ άλλων στην Ελλάδα, τη Γαλλία, τη Γερμανία και το Βέλγιο, καθώς και κατά τα ταξίδια σε τρίτες χώρες, όπως στην Αυστραλία ή τη Βραζιλία.

²⁴ Για παράδειγμα, η συντονίστρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής απηύθυνε ομιλία στη διαδήλωση κατά του αντισημιτισμού που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 10 Δεκεμβρίου 2023.

Ελευθερία του λόγου και της γνώμης, θρησκευτική ελευθερία και ελευθερία από τον φόβο —αυτή πρέπει να είναι η πραγματικότητα ανά πάσα στιγμή, σε κάθε περίπτωση και για όλους τους ανθρώπους²⁵».

Η Επιτροπή επιτάχυνε την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ, διέθεσε κονδύλια για την ασφάλεια εβραϊκών εγκαταστάσεων, συνεργάστηκε με την Ευρώπη και τις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου για την αντιμετώπιση του τεράστιου όγκου τρομοκρατικού και εξτρεμιστικού περιεχομένου που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο μετά τις επιθέσεις και δρομολόγησε τη δημιουργία δικτύου για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στο διαδίκτυο. Η Επιτροπή τόνισε επίσης ότι οι εθνικές αρχές πρέπει να ερευνούν, να διώκουν και να εκδικάζουν υποθέσεις εικαζόμενων εγκλημάτων ή ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας επιδοκιμασίας, άρνησης και χονδροειδούς υποβάθμισης του Ολοκαυτώματος²⁶.

2. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΘΕ ΜΟΡΦΗΣ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΥ

Η παρούσα έκθεση προόδου ακολουθεί τη δομή της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής και παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο έχουν υλοποιηθεί μέχρι στιγμής οι πρωτοβουλίες που προβλέπονται σε κάθε πυλώνα. Επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά κάθε δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής παρατίθεται στο παράρτημα.

2.1 Καταπολέμηση του αντισημιτισμού σε όλους τους τομείς πολιτικής και κινητοποίηση κονδυλίων της ΕΕ

Η Επιτροπή προωθεί τον διάλογο σε επίπεδο ΕΕ με τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με στόχο τη στήριξη της ανάπτυξης και της εφαρμογής εθνικών στρατηγικών, την πρόληψη, όπου είναι δυνατόν, και την ταχεία αντιμετώπιση αντισημιτικών περιστατικών, καθώς και τη βελτίωση των διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των εβραϊκών κοινοτήτων και των εθνικών αρχών. Για τους σκοπούς αυτούς, η ομάδα εργασίας που συνέστησε η Επιτροπή για την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για τον αντισημιτισμό²⁷ φέρνει σε επαφή τα κράτη μέλη και εκπροσώπους εβραϊκών οργανώσεων και κοινοτήτων δύο φορές τον χρόνο. Επιπλέον, η Επιτροπή φιλοξενεί τριμηνιαίες συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με διεθνείς πανεβραϊκές οργανώσεις που εδρεύουν στις

Σουηδία: Η ειδική ομάδα για την εβραϊκή ζωή στη Σουηδία, η οποία συστάθηκε από την κυβέρνηση τον Ιανουάριο του 2023, συμμετέχει σε διάλογο σχετικά με προληπτικά μέτρα και πρωτοβουλίες για τη διευκόλυνση της εβραϊκής ζωής, καθώς και για την πρόληψη και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στη Σουηδία. Αποτελείται από υφυπουργούς έξι υπουργείων με επικεφαλής τον υφυπουργό παρά τω πρωθυπουργώ. Με την ειδική ομάδα συνεργάζονται επίσης η αστυνομία και εβραϊκές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Σουηδίας, όπως το Living History Forum.

Βρυξέλλες και ασχολούνται με τον αντισημιτισμό.

Επιπλέον, μεταξύ 16-17 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή διοργάνωσε στις Βρυξέλλες το πρώτο «Φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη

²⁵ [Speech by the President at the lighting of the Euro-Chanukah](#) (Ομιλία της προέδρου κατά την τελετή έναρξης του Euro-Chanukah), 10 Δεκεμβρίου 2023, Βρυξέλλες.

²⁶ [Ανακοίνωση με τίτλο «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος»](#) | Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 6 Δεκεμβρίου 2023.

²⁷ [Πτυχές της εφαρμογής της στρατηγικής της ΕΕ συζητήθηκαν στις συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας στις 14-15 Δεκεμβρίου 2021 στις Βρυξέλλες, στις 1-2 Ιουνίου 2022 στις Βρυξέλλες, στις 6-7 Δεκεμβρίου 2022 στη Χάγη, στις 2-4 Μαΐου 2023 στο Βουκουρεστί και στις 22-23 Ιανουαρίου 2024 στις Βρυξέλλες.](#)

της εβραϊκής ζωής²⁸», στο οποίο συμμετείχαν πάνω από 200 εκπρόσωποι εβραϊκών και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών προκειμένου να συζητήσουν τις προκλήσεις όσον αφορά την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής.

Στόχος της στρατηγικής της ΕΕ είναι η ενσωμάτωση της καταπολέμησης του αντισημιτισμού σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής και η εν λόγω στρατηγική ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να πράξουν το ίδιο εγκρίνοντας εθνικές στρατηγικές κατά του αντισημιτισμού ή συμπεριλαμβάνοντας ειδικά μέτρα στα εθνικά τους σχέδια δράσης κατά του ρατσισμού. Επιπλέον, η Επιτροπή ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να διορίσουν ειδικούς απεσταλμένους ή εθνικούς συντονιστές κατά του αντισημιτισμού, καθώς επίσης και να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν τον νομικά μη δεσμευτικό ορισμό εργασίας της IHRA για τον αντισημιτισμό.

Μετά την έγκριση της στρατηγικής της ΕΕ:

- 23 κράτη μέλη έχουν αναπτύξει εθνικές στρατηγικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, από τα οποία 14 κράτη μέλη έχουν αναπτύξει μια αυτοτελή στρατηγική για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και 9 κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει ειδικά μέτρα σε ευρύτερες στρατηγικές κατά του ρατσισμού, κατά του εξτρεμισμού και για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
- 20 κράτη μέλη έχουν διορίσει ειδικό απεσταλμένο ή εθνικό συντονιστή για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού·
- 25 κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει και/ή εγκρίνει τον ορισμό εργασίας της IHRA για τον αντισημιτισμό.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών και σχεδίων δράσης, τα οποία καταδεικνύουν ισχυρή δέσμευση όσον αφορά την αντιμετώπιση της αυξανόμενης απειλής του αντισημιτισμού σε ολόκληρη την Ευρώπη. Περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή «αυτοτελείς» στρατηγικές που στοχεύουν συγκεκριμένα τον αντισημιτισμό, συχνά με σημαντικό αριθμό ειδικών μέτρων. Άλλα κράτη μέλη έχουν θέσει σε εφαρμογή στρατηγικές που καλύπτουν τον αντισημιτισμό στο πλαίσιο ευρύτερων στρατηγικών με στόχο την καταπολέμηση του ρατσισμού ή του εξτρεμισμού ή για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στις περιπτώσεις αυτές, τα μέτρα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού μπορεί να διαφέρουν ως προς το πεδίο εφαρμογής και το επίπεδο φιλοδοξίας. Ορισμένες στρατηγικές περιλαμβάνουν ειδικές ενότητες που αφορούν αποκλειστικά την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, γεγονός που τις καθιστά συγκρίσιμες, ως προς το πεδίο εφαρμογής και τις φιλοδοξίες, με τις «αυτοτελείς» στρατηγικές κατά του αντισημιτισμού. Σε άλλες στρατηγικές, ο αντισημιτισμός αναφέρεται μόνο στο πλαίσιο γενικών μέτρων για την καταπολέμηση όλων των μορφών ρατσισμού, μίσους και ξеноφοβίας, ενώ δίδεται μικρότερη προσοχή στις ειδικές προκλήσεις που θέτει ο αντισημιτισμός.

Πίνακας 1: Πρόοδος που έχουν σημειώσει τα κράτη μέλη της ΕΕ όσον αφορά τη λήψη μέτρων για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

Κράτος μέλος	1. Η στρατηγική είναι μια/ένα «αυτοτελής/-ές» στρατηγική / σχέδιο δράσης κατά του αντισημιτισμού	2. Στο εθνικό σχέδιο δράσης κατά του ρατσισμού περιλαμβάνονται μέτρα για τον αντισημιτισμό	3. Υιοθέτηση/έγκριση του ορισμού της IHRA	4. Διορισμός ειδικού απεσταλμένου

²⁸ [Φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής.](#)

AT	X		X	X
BE			X	X
BG	X		X	X
CY		X	X	
CZ		X	X	X
DE	X		X	X
DK	X		X	X
EST	X		X	X
EL		X	X	X
ES	X		X	X
FI		X	X	
FR		X	X	X
HR		X	X	X
HU	X		X	X
IE		X		X
IT	X		X	X
LT			X	X
LU	X		X ²⁹	X
LV	X		X	
MT				
NL	X		X	X
PL			X	
PT		X	X	X
RO	X		X	X
SE	X ³⁰		X	X
SI	X		X ³¹	
SK		X	X	
Σύνολο	14	9	25	20

Ο πίνακας βασίζεται σε πληροφορίες που παρείχαν τα κράτη μέλη της ΕΕ στην Επιτροπή.

Οι εβραϊκές οργανώσεις εξέφρασαν την ικανοποίησή τους σχετικά με τις εθνικές στρατηγικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, καθώς και για τις δεσμεύσεις που ανέλαβαν πολλές χώρες στο διεθνές φόρουμ του Μάλμε για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, τον Οκτώβριο του 2021³². Τον Μάιο του 2023 το Παγκόσμιο Εβραϊκό Συνέδριο παρουσίασε αξιολόγηση της προόδου που σημειώθηκε μετά τις δεσμεύσεις του Μάλμε, στις οποίες περιλαμβανόταν η ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αποκαλύφθηκε ότι οι δεσμεύσεις είχαν υλοποιηθεί μόνο εν μέρει και δόθηκε έμφαση στη ζωτική σημασία των μηχανισμών παρακολούθησης. Η έκθεση κατέδειξε επίσης αποκλίσεις μεταξύ των προσδοκιών των εβραϊκών κοινοτήτων και των ενεργειών των κυβερνήσεων³³.

Η αξιολόγηση αυτή συνάδει με τα στοιχεία της έρευνας του FRA του 2023³⁴, σύμφωνα με τα οποία οι Εβραίοι αναμένουν από τις κυβερνήσεις να κάνουν μεγαλύτερες προσπάθειες για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Μόλις το 18 % των Εβραίων είναι (κάπως) ικανοποιημένοι με τις κυβερνητικές προσπάθειες για την «καταπολέμηση του αντισημιτισμού» και μόλις το 23 % των προσπαθειών

²⁹ Το Λουξεμβούργο υιοθέτησε τον ορισμό της IHRA για τον αντισημιτισμό χωρίς τα 11 παραδείγματά του.

³⁰ Το πρόγραμμα δράσης της Σουηδίας για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού συμπληρώνει το εθνικό σχέδιο κατά του ρατσισμού, παρόμοιων μορφών εχθρότητας και εγκλημάτων μίσους, το οποίο εγκρίθηκε το 2016.

³¹ Η Σλοβενία υιοθέτησε τον ορισμό της IHRA για τον αντισημιτισμό χωρίς τα 11 παραδείγματά του.

³² [Pledges presented at the Malmö International Forum on Holocaust Remembrance and Combating Antisemitism \(Δεσμεύσεις που παρουσιάστηκαν στο διεθνές φόρουμ του Μάλμε για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού\), της 13ης Οκτωβρίου 2021.](#)

³³ [Παγκόσμιο Εβραϊκό Συνέδριο: An assessment after 17 months \(Αξιολόγηση μετά από 17 μήνες\), 2023.](#)

³⁴ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\), 2023.](#)

«προωθούν την εβραϊκή ζωή». Είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι με τις ενέργειες της κυβέρνησης όσον αφορά τις «δημόσιες τελετές μνήμης του Ολοκαυτώματος» (47 %), την «ανταπόκριση στις ανάγκες ασφάλειας της εβραϊκής κοινότητας» (32 %) καθώς και τη «συμπερίληψη του θέματος του Ολοκαυτώματος στην εκπαίδευση» και τον «εορτασμό του εβραϊκού πολιτισμού και της εβραϊκής κληρονομιάς» (28 % και στις δύο περιπτώσεις).

Η εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ αποτελεί κοινή προσπάθεια σε ολόκληρη την Επιτροπή και, ως εκ τούτου, χρηματοδοτήθηκαν δράσεις μέσω πολυάριθμων προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ³⁵, όπως το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (CERV), το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», το Erasmus+, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, τα ταμεία για την πολιτική συνοχής, ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI) και ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ). Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στηρίζει περαιτέρω τις προσπάθειες αυτές, προσφέροντας προσαρμοσμένη βοήθεια στα κράτη μέλη για την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισημιτισμού³⁶.

Ειδικότερα, αναπτύχθηκε αυξημένη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος CERV με στόχο τη στήριξη νέων μέσων και δικτύων σε όλα τα επίπεδα. Η χρηματοδότηση για έργα καταπολέμησης του αντισημιτισμού αυξήθηκε από περίπου 5,2 εκατ. EUR το 2021 σε 6 εκατ. EUR το 2022 και σε 11 εκατ. EUR το 2023. Κατά τη διάρκεια της 3ετίας χρηματοδοτήθηκαν 61 έργα με μέση χρηματοδότηση ύψους 360 000 EUR ανά έργο. Ορισμένα έργα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού μπορούν επίσης να αντιμετωπίσουν τον ρατσισμό και άλλες μορφές μισαλλοδοξίας και να προωθήσουν τη μνήμη του Ολοκαυτώματος. Η Επιτροπή παρέχει διαρθρωτική στήριξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση Εβραίων Φοιτητών και στο δίκτυο Facing Facts του οποίου ηγείται η CEJI — A Jewish Contribution to an Inclusive Europe (Εβραϊκή συμβολή σε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς) ως εταίρους για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και άλλων μορφών μίσους.

2.2 Καταπολέμηση της αντισημιτικής ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους

Η απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου³⁷ παρέχει ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση, μεταξύ άλλων, αντισημιτικών εγκλημάτων μίσους και ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένων της δημόσιας επιδοκιμασίας, της άρνησης ή της χονδροειδούς υποβάθμισης του Ολοκαυτώματος, όταν εκδηλώνονται κατά τρόπο που είναι πιθανόν να υποκινήσει βία ή μίσος.

Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για να διασφαλίσει την πλήρη και ορθή μεταφορά της απόφασης-πλαισίου και κίνησε 13 διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών για ελλιπή ή εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο μεταξύ Οκτωβρίου 2020 και Αυγούστου 2024. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα έξι κράτη μέλη να συμμορφώσουν πλήρως τη νομοθεσία τους με την απόφαση-πλαίσιο και οι υποθέσεις να περατωθούν. Άλλα κράτη μέλη έχουν σημειώσει πρόοδο και τροποποιούν τη νομοθεσία τους. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να κάνει προσπάθειες για τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής³⁸.

³⁵ Στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027.

³⁶ Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI).

³⁷ [Απόφαση-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου.](#)

³⁸ Οι διαδικασίες κατά της Βουλγαρίας, της Εσθονίας, των Κάτω Χωρών, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας της Σουηδίας και της Φινλανδίας βρίσκονται σε εξέλιξη. Κινήθηκαν διαδικασίες κατά του Βελγίου, της Γερμανίας, της Ελλάδας, της Λιθουανίας, του Λουξεμβούργου και της Ρουμανίας και περατώθηκαν μετά τις αναγκαίες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήσαν τα εν λόγω κράτη μέλη για τη συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο.

Προκειμένου να ενισχύσει το νομικό πλαίσιο σε ολόκληρη την ΕΕ, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 9 Δεκεμβρίου 2021, την ανακοίνωση με τίτλο «Μια πιο συμπεριληπτική και προστατευτική Ευρώπη:

Γερμανία: Η δίωξη των περιστατικών είναι καίριας σημασίας. Στη Γερμανία, τα περισσότερα ομόσπονδα κράτη έχουν διορίσει επιτρόπους αντισημιτισμού στις οικείες γενικές εισαγγελίες, οι οποίοι φέρουν σημαντική ευθύνη για τη δίωξη αντισημιτικών εγκλημάτων. Επιπλέον, επιδιώκουν να παγιώσουν την εφαρμογή του νόμου κατά τον χειρισμό αντισημιτικών αδικημάτων, να διασφαλίσουν ότι οι εισαγγελίες επικοινωνούν μεταξύ τους και συντονίζουν τις έρευνές τους, καθώς και να παρέχουν προηγμένη κατάρτιση επί του θέματος.

επέκταση του καταλόγου των εγκλημάτων της ΕΕ ώστε να περιλαμβάνει τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους», η οποία αποσκοπεί στην ενεργοποίηση των διαδικασιών για την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου με την οποία θα επεκταθεί ο κατάλογος των «εγκλημάτων της ΕΕ», όπως ορίζεται στο άρθρο 83 της ΣΛΕΕ, ώστε να συμπεριλάβει τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους³⁹. Το Συμβούλιο δεν έχει εκδώσει ακόμη την εν λόγω απόφαση.

Το ποσοστό των Εβραίων που υπέστησαν αντισημιτική παρενόχληση κατά τους 12 μήνες πριν από την έρευνα του FRA το 2023 αυξήθηκε από 31 % το 2018 σε 37 % το 2023. Το 4 % των Εβραίων δέχτηκαν αντισημιτικές σωματικές επιθέσεις κατά τους 12 μήνες πριν από την έρευνα του 2023, έναντι 2 % το 2018⁴⁰.

Με την κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος», της 6ης Δεκεμβρίου 2023, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας ενέτειναν τις προσπάθειες για την καταπολέμηση του μίσους σε όλες τις μορφές του. Στη συνέχεια, η Επιτροπή διοργάνωσε ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία, η οποία συνεδρίασε τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2024 για να εξετάσει τα βαθύτερα αίτια του μίσους, όπως ο αντισημιτισμός, και να εκπονήσει συγκεκριμένες συστάσεις για τη δράση της ΕΕ⁴¹.

Στις 12 Ιουλίου 2023 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων⁴², η οποία έχει ως στόχο την περαιτέρω ενίσχυση των δικαιωμάτων όλων των θυμάτων της εγκληματικότητας στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων αντισημιτικών εγκλημάτων μίσους. Στις 6 Μαρτίου 2024 η πλατφόρμα της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων πραγματοποίησε συνεδρίαση κατά την οποία έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα αντισημιτικών εγκλημάτων μίσους⁴³.

Η αντισημιτική ρητορική μίσους και τα αντισημιτικά εγκλήματα μίσους πρέπει να διώκονται αποτελεσματικά και οι δράστες πρέπει να καταδικάζονται. Η «Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους» της Επιτροπής⁴⁴ παρέχει καθοδήγηση και προωθεί πρότυπα και ορθές πρακτικές στον τομέα της συλλογής δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους, της κατάρτισης σχετικά με τα εγκλήματα μίσους και της στήριξης των θυμάτων εγκλημάτων μίσους, ενώ επίσης δίνει έμφαση στον αντισημιτισμό.

³⁹ [Επέκταση του καταλόγου των εγκλημάτων της ΕΕ ώστε να περιλαμβάνει τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους.](#)

⁴⁰ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\), 2023.](#)

⁴¹ [Τελικές συστάσεις της ομάδας Ευρωπαίων πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία, 20 Μαΐου 2024.](#)

⁴² [Πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας του 2012 για τα δικαιώματα των θυμάτων.](#)

⁴³ [Πλατφόρμα της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων.](#)

⁴⁴ [Combating hate speech and hate crime \(Καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους\) — Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](#)

Μέσω του προγράμματος «Δικαιοσύνη», η Επιτροπή στηρίζει το ευρωπαϊκό δίκτυο κατάρτισης δικαστικών (EJTN) με επιδότηση λειτουργίας, μεταξύ άλλων για τη διοργάνωση σεμιναρίων σχετικά με την απαγόρευση των διακρίσεων και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού⁴⁵. Η ανάπτυξη μαθημάτων και υλικού κατάρτισης για τη στήριξη των επαγγελματιών στον τομέα της δικαιοσύνης ώστε να αναγνωρίζουν και να διώκουν τον αντισημιτισμό αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της ετήσιας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιοσύνη».

Ο Οργανισμός της ΕΕ για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL) έχει ως στόχο την προώθηση μιας κοινής νοοτροπίας για την επιβολή του νόμου με βάση τα θεμελιώδη δικαιώματα. Αναπτύσσει και πιστοποιεί ένα μάθημα για τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης του αντισημιτισμού, το οποίο οδηγεί σε λήψη διπλώματος και απευθύνεται στους υπαλλήλους επιβολής του νόμου στην ΕΕ.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου που πραγματοποιήθηκε στις 8-9 Φεβρουαρίου 2024, ο CEPOL εξέτασε συγκεκριμένα τον αντίκτυπο που είχαν οι επιθέσεις της 7ης Οκτωβρίου στην κατάσταση εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ από τη σκοπιά του αντισημιτισμού και του μίσους κατά των μουσουλμάνων. Συνεργάζεται επίσης στενά με το Ευρωπαϊκό Εβραϊκό Συνέδριο με στόχο την τακτική συνδιοργάνωση διαδικτυακών σεμιναρίων για τον αντισημιτισμό. Επιπλέον, η Επιτροπή και ο CEPOL συνδιοργάνωσαν τη διάσκεψη για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους, της 25ης Απριλίου 2024, μετά την οποία πραγματοποιήθηκε η συνεδρίαση των ομάδων εργασίας για τα

Βέλγιο: Προκειμένου να βελτιωθεί η καταγραφή αντισημιτικών περιστατικών, το Βέλγιο αναθεώρησε τις ισχύουσες οδηγίες ώστε να καταστεί δυνατή η αναφορά «αντισημιτικού» κινήτρου κατά την καταγραφή περιστατικών διακρίσεων και εγκλημάτων μίσους. Με τις οδηγίες που δημοσιεύθηκαν στις 22 Απριλίου 2024, θεσπίζονται επίσης κατευθυντήριες γραμμές με ειδικούς δείκτες για τον εντοπισμό του αντισημιτισμού. Με τον τρόπο αυτό θα προκύψουν ακριβέστερα στοιχεία σχετικά με τα αντισημιτικά αδικήματα και θα καταστεί δυνατή η κατάρτιση μιας πιο στοχευμένης πολιτικής για τον αντισημιτισμό.

εγκλήματα μίσους στο πλαίσιο της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους, η οποία υπάγεται στην Επιτροπή.

Για την αποτελεσματική καταπολέμησή του, ο αντισημιτισμός πρέπει να παρακολουθείται με ορθό τρόπο. Για τον σκοπό αυτό, τον Μάιο του 2021 η Αυστρία συγκρότησε την ευρωπαϊκή διάσκεψη για τον αντισημιτισμό στο πλαίσιο της «ομάδας πρωτοπόρων» των 15 πλέον κρατών μελών που έχουν υπογράψει τη «Διακήρυξη της Βιέννης για την ενίσχυση της συνεργασίας στην καταπολέμηση του αντισημιτισμού και την ενθάρρυνση αναφοράς αντισημιτικών περιστατικών⁴⁶». Οι υπογράφωντες τη Διακήρυξη της Βιέννης, με την υποστήριξη του FRA, αποσκοπούν στην ανάπτυξη κοινής μεθοδολογίας για τον ποσοτικό προσδιορισμό και τον χαρακτηρισμό αντισημιτικών περιστατικών. Μέσω του προγράμματος CERV, η Επιτροπή στηρίζει το ευρωπαϊκό δίκτυο παρακολούθησης του αντισημιτισμού⁴⁷, το οποίο φέρνει σε επαφή τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που παρακολουθούν αντισημιτικά περιστατικά με βάση τον ορισμό της IHRA για τον αντισημιτισμό και συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κοινής μεθοδολογίας.

⁴⁵ Μία από τις εμβληματικές δραστηριότητες του ευρωπαϊκού δικτύου κατάρτισης δικαστικών, που πραγματοποιείται σε συνεργασία με το μνημείο και μουσείο Άουσβιτς-Μπίρκεναου, είναι το ετήσιο σεμινάριο για τον αντισημιτισμό και τα εγκλήματα μίσους που διεξάγεται στην Κρακοβία και το Oswiecim (Άουσβιτς). Στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατάρτισης διατίθεται εκπαιδευτικό υλικό για την καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένου του αντισημιτισμού.

⁴⁶ Τη [Διακήρυξη της Βιέννης](#) έχουν υπογράψει η Αυστρία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γερμανία, η Δανία, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Γαλλία, η Κροατία, η Ουγγαρία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, η Ρουμανία και η Σλοβακία.

⁴⁷ [Ευρωπαϊκό δίκτυο παρακολούθησης του αντισημιτισμού](#), που εγκαινιάστηκε τον Απρίλιο του 2024.

2.3 Αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στο διαδίκτυο

Ο αντισημιτισμός είναι ευρέως διαδεδομένος στο διαδίκτυο. Το 91 % των Εβραίων θεωρεί το «αντισημιτικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης» ως μία από τις πιο προβληματικές εκδηλώσεις αντισημιτισμού. Το 90 % των Εβραίων έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με αντισημιτισμό στο διαδίκτυο. Το ποσοστό των Εβραίων που υπέστησαν αντισημιτική παρενόχληση στο διαδίκτυο κατά τους 12 μήνες πριν από την έρευνα του FRA το 2023 αυξήθηκε από 26 % το 2018 σε 32 % το 2023⁴⁸.

Τους μήνες μετά τις επιθέσεις της 7ης Οκτωβρίου 2023, οι διαδικτυακές πλατφόρμες διευκόλυναν και ενίσχυσαν τη διάδοση της ρητορικής μίσους⁴⁹, του βίαιου εξτρεμισμού και του τρομοκρατικού περιεχομένου. Η άρνηση και η στρέβλωση των πράξεων της 7ης Οκτωβρίου έχει καταστεί ευρέως διαδεδομένη στο διαδίκτυο, όπως επίσης και οι αντισημιτικές θεωρίες συνωμοσίας, η παραπληροφόρηση, η άρνηση και στρέβλωση του Ολοκαυτώματος, καθώς και η θυματοποίηση εκ μέρους των δραστών —φτάνοντας έως και την εξύμνηση της τρομοκρατίας και το ανοιχτό κάλεσμα για επιθέσεις κατά του Ισραήλ και των Εβραίων⁵⁰.

Το 2022 η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν η πρώτη περιοχή του κόσμου που θέσπισε ένα νομικό πλαίσιο για τη ρύθμιση του τρόπου λειτουργίας των πλατφορμών στην ΕΕ. Η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες⁵¹, η οποία ισχύει από την 17η Φεβρουαρίου 2024, προβλέπει νέες υποχρεώσεις για τις διαδικτυακές πλατφόρμες προκειμένου να λαμβάνουν μέτρα κατά του παράνομου περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης αντισημιτικής ρητορικής μίσους. Δημιουργεί σαφείς και εναρμονισμένες υποχρεώσεις βάσει των οποίων οι διαδικτυακές πλατφόρμες οφείλουν να δημιουργούν και να εφαρμόζουν μηχανισμούς ειδοποίησης και ανάληψης δράσης, καθώς και να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την έγκαιρη υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις πρακτικές που εφαρμόζουν όσον αφορά τον έλεγχο περιεχομένου. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες και διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης με περισσότερους από 45 εκατομμύρια χρήστες στην ΕΕ πρέπει επίσης να αξιολογούν και να μετριάσουν τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση της υπηρεσίας τους, για παράδειγμα τους κινδύνους διάδοσης αντισημιτικού περιεχομένου. Η Επιτροπή διαθέτει επίσης

Αυστρία: Ως αντίδραση στις επιθέσεις της Χαμάς της 7ης Οκτωβρίου 2023, η Αυστρία ενέκρινε τη «Δέσμη μέτρων κατά του αντισημιτισμού και της αντισημιτικής παραπληροφόρησης στον ψηφιακό χώρο» στις 18 Μαρτίου 2024. Η εν λόγω δέσμη προβλέπει 16 νέα μέτρα, τα οποία αποσκοπούν στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των πολύ μεγάλων διαδικτυακών πλατφορμών και μηχανών αναζήτησης, και συμβάλλει στην ορθή εφαρμογή του νόμου για τις ψηφιακές υπηρεσίες.

άμεσες εξουσίες επιβολής έναντι των εν λόγω εταιρειών και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους με τις σχετικές διατάξεις, μπορεί να τους επιβάλει πρόστιμα ή προσωρινά μέτρα⁵². Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή απέστειλε αιτήματα παροχής πληροφοριών σχετικά με τη διάδοση παράνομου

⁴⁸ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\), 2023.](#)

⁴⁹ Η Επιτροπή αναγνωρίζει την [προσέγγιση της Meta όσον αφορά τον όρο «Σιωνιστής» ως περίπτωση που εντάσσεται στις εκφράσεις μίσους](#). Η Meta θα αφαιρεί περιεχόμενο που στοχεύει «Σιωνιστές» με συγκρίσεις απανθρωποποίησης, προτροπές για επιβλαβείς ενέργειες, ή δηλώσεις άρνησης της ύπαρξής τους βάσει του ότι ο όρος «Σιωνιστής» στις συγκεκριμένες περιπτώσεις φαίνεται να χρησιμοποιείται για να γίνουν αναφορές στους Εβραίους ή τους Ισραηλινούς.

⁵⁰ [«Rise in antisemitism on both mainstream and fringe social media platforms following Hamas' terrorist attack» \(Ανοδος του αντισημιτισμού τόσο στις διαδεδομένες όσο και στις περιθωριακές πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης μετά την τρομοκρατική επίθεση της Χαμάς\)](#), Ινστιτούτο Στρατηγικού Διαλόγου, 7 Φεβρουαρίου 2024.

⁵¹ [Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες.](#)

⁵² [Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες.](#)

περιεχομένου που σχετίζεται με τις τρομοκρατικές επιθέσεις της Χαμάς κατά του Ισραήλ και κίνησε επίσημες διαδικασίες κατά του Χ για το ζήτημα αυτό⁵³.

Ο ενισχυμένος κώδικας δεοντολογίας για την καταπολέμηση της παράνομης ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο αποσκοπεί στην αύξηση της πρόληψης των απειλών ρητορικής μίσους *προτού* αυτές διαδοθούν μαζικά. Ο αναθεωρημένος κώδικας θα ενσωματωθεί ως «κώδικας δεοντολογίας στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες» κατά την έννοια του άρθρου 45 της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Αυτό σημαίνει ότι ο νέος κώδικας δεν θα καθορίζει μόνο φιλόδοξες οικειοθελείς δεσμεύσεις, αλλά θα αναγνωρίζεται ως εργαλείο στο πλαίσιο της προσέγγισης μετριασμού του κινδύνου που ορίζει η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Η Επιτροπή προετοιμάζεται να ενισχύσει τη χρηματοδότηση προκειμένου να στηρίξει την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας με επιπλέον 2,2 εκατ. EUR, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης ενός ειδικού δικτύου οργανώσεων που ειδικεύονται στον αντισημιτισμό. Επιπλέον, η Επιτροπή ξεκίνησε τις προπαρασκευαστικές εργασίες για τη διοργάνωση ενός μαραθωνίου προγραμματιστών (hackathon) με σκοπό τη διερεύνηση νέων τρόπων καταπολέμησης του αντισημιτισμού στο διαδίκτυο και τη διενέργεια ολοκληρωμένης ανάλυσης δεδομένων για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου διάδοσης του αντισημιτισμού στο διαδίκτυο.

Ο ενισχυμένος κώδικας δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση παρουσιάστηκε στις 16 Ιουνίου 2022⁵⁴. Επιδιώκει να περιορίσει τους κινδύνους που ενέχει η παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο — μεταξύ άλλων, με βάση τον αντισημιτισμό— στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Μετά τις επιθέσεις της 7ης Οκτωβρίου, το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ψηφιακών Μέσων (EDMO) προέβη σε ανάλυση της παραπληροφόρησης⁵⁵ που σχετίζεται με τη σύγκρουση και παρακολουθεί ενεργά τις εξελίξεις γύρω από τον αντισημιτισμό και άλλα αφηγήματα, στο πλαίσιο των μηνιαίων ενημερωτικών δελτίων του για τον έλεγχο στοιχείων.

Κάτω Χώρες: Στις Κάτω Χώρες, ο εθνικός συντονιστής για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού (NCAB) και το διαδικτυακό κατάστημα Bol.com κατέληξαν σε συμφωνία, στις 8 Νοεμβρίου 2022, σχετικά με την ανάληψη πρωτοβουλίας που συμπληρώνει το ποινικό δίκαιο για την ανάπτυξη μιας καλύτερης και αποτελεσματικότερης προσέγγισης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το αντισημιτικό περιεχόμενο δεν θα πωλείται στο διαδίκτυο. Στόχος είναι η αντιμετώπιση του επιχειρηματικού μοντέλου πίσω από τον αντισημιτισμό και τις θεωρίες συνωμοσίας, καθώς και η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών με άλλες εταιρείες. Η Amazon προσχώρησε στην πρωτοβουλία τον Ιούνιο του 2024.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2023 η Επιτροπή ενέκρινε τη δέσμη μέτρων για την προάσπιση της δημοκρατίας⁵⁶, ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών του 2024. Βασικό στοιχείο αυτής της δέσμης μέτρων είναι μια νομοθετική πρόταση, η οποία συζητείται επί του παρόντος από τους συννομοθέτες και αποσκοπεί στη θέσπιση εναρμονισμένων απαιτήσεων διαφάνειας στην εσωτερική αγορά προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια της εκπροσώπησης συμφερόντων που πραγματοποιείται για λογαριασμό τρίτων χωρών, στόχος των οποίων είναι να επηρεαστούν πολιτικές, η διαδικασία λήψης αποφάσεων και ο δημοκρατικός χώρος. Ο κανονισμός σχετικά με τη διαφάνεια και τη στόχευση της πολιτικής διαφημιστικής προβολής εκδόθηκε στις 11 Μαρτίου 2024⁵⁷. Στο πλαίσιο του σχεδίου

⁵³ [Εποπτεία των καθορισμένων πολύ μεγάλων διαδικτυακών πλατφορμών και μηχανών αναζήτησης στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες.](#)

⁵⁴ [Κώδικας δεοντολογίας του 2022 για την παραπληροφόρηση.](#)

⁵⁵ [EDMO — Προκαταρκτική ανάλυση της παραπληροφόρησης που σχετίζεται με τις συγκρούσεις Ισραήλ/Χαμάς.](#)

⁵⁶ [Δέσμη μέτρων για την προάσπιση της δημοκρατίας.](#)

⁵⁷ [Κανονισμός σχετικά με τη διαφάνεια και τη στόχευση της πολιτικής διαφημιστικής προβολής.](#)

δράσης για την παραπληροφόρηση, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον αντισημιτισμό, μεταξύ άλλων μέσω της ειδικής ομάδας East StratCom⁵⁸ και της EUvsDisinfo⁵⁹.

Λουξεμβούργο: Από το 2008, η BEE SECURE STOPLINE στο Λουξεμβούργο λαμβάνει καταγγελίες σχετικά με παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων αντισημιτικών αναρτήσεων. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ρητορική μίσους στο διαδίκτυο, ο εισαγγελέας και η αστυνομία αποφασίζουν από κοινού αν είναι αναγκαίο να κινηθεί έρευνα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το πρόσωπο που φέρεται ως δράστης μπορεί να έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει στο πρόγραμμα «Διάλογος αντί για μίσος», στο οποίο ενημερώνεται για τις επιβλαβείς συνέπειες της ρητορικής μίσους που χρησιμοποιεί. Ωστόσο, τα ποινικά αδικήματα που αφορούν ρητορική μίσους μπορούν επίσης να επιφέρουν ποινές φυλάκισης.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για ένα διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά (BIK+), η ΕΕ συγχρηματοδοτεί κέντρα ασφαλούς διαδικτύου (Safer Internet Centres, SIC) τα οποία, μέσω των γραμμών υποστήριξης που διαθέτουν, παρέχουν βοήθεια στο κοινό, ιδίως στα παιδιά, όταν έρχονται αντιμέτωπα με επιβλαβές και παράνομο περιεχόμενο. Στις εν λόγω ανοικτές γραμμές επικοινωνίας μπορεί να χορηγηθεί το καθεστώς «αξιόπιστης πηγής επισήμανσης παράνομου περιεχομένου» σύμφωνα με την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες, πράγμα που θα υποχρεώνει τις πλατφόρμες να ιεραρχούν και να διεκπεραιώνουν αμελλητί τις καταγγελίες που λαμβάνουν για παράνομο περιεχόμενο. Κυρίως αντιμετωπίζουν υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, αλλά, στο πλαίσιο εθνικών ρυθμίσεων, ορισμένες επεξεργάζονται και καταγγελίες ρατσιστικής και ξενοφοβικής ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένου του αντισημιτισμού.

⁵⁸ [Ειδική ομάδα East Stratcom](#).

⁵⁹ [EUvsDisinfo](#).

2.4 Καταπολέμηση των αντισημιτικών διακρίσεων

Δύο στους 10 Εβραίους στην Ευρώπη υπέστησαν διακρίσεις λόγω της θρησκείας ή των πεποιθήσεών τους σε έναν ή περισσότερους τομείς της καθημερινής τους ζωής. Οι Εβραίοι αντιμετωπίζουν συνήθως διακρίσεις σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα λόγω της εβραϊκής τους ταυτότητας ή θρησκείας. Περίπου 4 στους 10 Εβραίους «σπάνια» εκφράζονται ή «ποτέ» δεν εκφράζονται ανοικτά για την εβραϊκή τους ταυτότητα στην εργασία ή στο σχολείο, ενώ μάλιστα το 33 % και το 41 % αποκρύπτουν συχνά την εβραϊκή τους ταυτότητα στην εργασία και στο σχολείο, αντίστοιχα⁶⁰.

Σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα και της οδηγίας για την ισότητα στην απασχόληση⁶¹. Κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ευρωπαϊκό δίκτυο νομικών εμπειρογνομόνων για την ισότητα των φύλων και την απαγόρευση των διακρίσεων συνέταξε την πρώτη έκθεση με τίτλο «Το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην ΕΕ», η οποία δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2024⁶². Η έκθεση παρέχει συγκριτική επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο έχουν εφαρμοστεί τα σχετικά νομικά μέσα της ΕΕ στα 27 κράτη μέλη και διατυπώνει συστάσεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικής προστασίας έναντι αντισημιτικών πράξεων.

Οι φορείς ισότητας προάγουν την απαγόρευση των διακρίσεων και τη συμπερίληψη και, κατόπιν ορθής κατάρτισης, μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην καταπολέμηση των αντισημιτικών διακρίσεων. Η έκδοση το 2024 των δύο νέων οδηγιών της ΕΕ για την ενίσχυση των εθνικών φορέων ισότητας⁶³ αποτελεί σημαντικό βήμα για την επιβολή των κανόνων κατά των διακρίσεων (μεταξύ άλλων για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων) και για την αποτελεσματικότερη παροχή βοήθειας στα θύματα ώστε να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Προκειμένου οι φορείς ισότητας να αναπτύξουν τις γνώσεις τους σχετικά με τον αντισημιτισμό, η Επιτροπή και το Equinet (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας) φιλοξένησαν διαδικτυακό σεμινάριο για το προσωπικό των εν λόγω φορέων⁶⁴.

Όσον αφορά την οικοδόμηση συμπεριληπτικών χώρων εργασίας, η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ πλατφόρμα χαρτών πολυμορφίας της ΕΕ, η οποία έχει στόχο την προώθηση της πολυμορφίας στον χώρο εργασίας και την αντιμετώπιση των διακρίσεων, συγκάλεσε διαδικτυακό σεμινάριο με ιδιαίτερη έμφαση στον αντισημιτισμό, το μίσος κατά των μουσουλμάνων και τον ρατσισμό⁶⁵.

Η διασφάλιση επαρκών και ακριβών δεδομένων για την ισότητα του εβραϊκού πληθυσμού στην ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Το Ευρωβαρόμετρο για τις διακρίσεις στην ΕΕ⁶⁶ περιλαμβάνει στοιχεία για την εκπαίδευση γύρω από τους Εβραίους και το Ολοκαύτωμα, τα οποία όμως δεν επαρκούν για να συναχθεί μια πλήρης εικόνα. Το 2023 η Eurostat συγκρότησε ειδική ομάδα για την ισότητα με σκοπό τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων για την ισότητα, μεταξύ άλλων με βάση τη

⁶⁰ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\)](#).

⁶¹ Η [οδηγία για τη φυλετική ισότητα](#) παρέχει προστασία στους Εβραίους έναντι των διακρίσεων (συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης) λόγω «φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής» σε ορισμένους τομείς της ζωής και η [οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση](#) παρέχει προστασία στους Εβραίους έναντι των διακρίσεων (συμπεριλαμβανομένων της παρενόχλησης και των εντολών για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης) λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας. Το υφιστάμενο νομικό κενό όσον αφορά την προστασία από τις διακρίσεις με βάση, μεταξύ άλλων, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις θα μπορούσε να καλυφθεί με την επέκταση της προστασίας πέραν του τομέα της απασχόλησης που καλύπτεται επί του παρόντος, όπως προβλέπεται στην πρόταση [οδηγίας για την ίση μεταχείριση](#).

⁶² [The legal framework to combat antisemitism in the EU \(Το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην ΕΕ\)](#).

⁶³ [Ενίσχυση του ρόλου των φορέων ισότητας στην ΕΕ: Έκδοση δύο οδηγιών από το Συμβούλιο· οδηγία \(ΕΕ\) 2024/1499 του Συμβουλίου· οδηγία \(ΕΕ\) 2024/1500](#).

⁶⁴ Διαδικτυακό σεμινάριο της 10ης Μαρτίου 2022.

⁶⁵ Διαδικτυακό σεμινάριο της 30ής Μαΐου 2023.

⁶⁶ [Ειδικό ευρωβαρόμετρο SP535: Διακρίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση](#).

φυλετική ή εθνοτική καταγωγή. Η ειδική ομάδα έχει ως στόχο να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας και να υποβάλει προτάσεις για την αντιμετώπιση των κενών όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων αναφορικά με διάφορες εθνοτικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων στατιστικών στοιχείων για τον αντισημιτισμό και τον εβραϊκό πληθυσμό.

2.5 Ο υποδειγματικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Επιτροπή έχει ως στόχο να διαδραματίσει υποδειγματικό ρόλο ως εργοδότης, προλαμβάνοντας και αντιμετωπίζοντας τον αντισημιτισμό και όλες τις μορφές μίσους και διακρίσεων εντός του οργανισμού. Το 2022 η Επιτροπή ενέκρινε το σχέδιο δράσης για την πολυμορφία και την ένταξη⁶⁷ και το 2023 ενέκρινε την ανανεωμένη πολιτική κατά της παρενόχλησης για τη διασφάλιση ενός ασφαλούς και συμπεριληπτικού χώρου εργασίας για όλους. Σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τον ορισμό εργασίας της IHRA για τον αντισημιτισμό ως βάση για τον προσδιορισμό αντισημιτικών προκαταλήψεων. Παρέχει κατάρτιση σε νεοπροσληφθέντες, μέλη του προσωπικού, διευθυντικά στελέχη και υπαλλήλους του τομέα ανθρώπινων πόρων, συμπεριλαμβανομένων ειδικών συνεδριών για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος, και διοργανώνει την ετήσια κατάρτιση με τίτλο «Unmasking modern antisemitism» (Ξεσκέπασμα του σύγχρονου αντισημιτισμού). Η Επιτροπή διευκολύνει τη χρήση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των θρησκευτικών εορτών από όλο το προσωπικό της και προετοιμάζεται επί του παρόντος να επεκτείνει την υφιστάμενη ευελιξία.

3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Η ασφάλεια αποτελεί προϋπόθεση για την άνθηση της εβραϊκής ζωής. Παρόλο που το 2018 το 45 % των Εβραίων ανέφεραν ότι είχαν εξετάσει το ενδεχόμενο να μεταναστεύσουν επειδή δεν αισθάνονταν ασφαλείς ως Εβραίοι στην ΕΕ, το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 41 % το πρώτο εξάμηνο του 2023⁶⁸. Ωστόσο, η αλματώδης αύξηση των αντισημιτικών επιθέσεων κατά Εβραίων και εβραϊκών εγκαταστάσεων μετά τις επιθέσεις της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023 επιδείνωσε σημαντικά την κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια των Εβραίων στην ΕΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επιτάχυνε την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ και αύξησε τους πόρους που διατίθενται για τη στήριξη της ασφάλειας των εβραϊκών κοινοτήτων και θεσμικών οργάνων.

3.1 Καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας κατά Εβραίων

Η Επιτροπή έχει τονίσει το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές είναι αρμόδιες για την προστασία όλων των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, η στενή συνεργασία με τις εβραϊκές κοινότητες για την αντιμετώπιση των ανησυχιών τους όσον αφορά την ασφάλεια είναι ζωτικής σημασίας. Μετά τις επιθέσεις της 7ης Οκτωβρίου, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και άλλους σχετικούς φορείς, κλιμάκωσε επίσης τα μέτρα σε όλα τα διαθέσιμα επίπεδα με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας.

⁶⁷ [Προτεραιότητα στον άνθρωπο — Πολυμορφία και ένταξη](#).

⁶⁸ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\)](#).

Ως συμπλήρωμα της εθνικής δράσης, στις 21 Δεκεμβρίου 2023 η Επιτροπή απηύθυνε νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας (ISF), η οποία επικεντρώθηκε

Τσεχική Δημοκρατία: Η κυβέρνηση της Τσεχικής Δημοκρατίας ενέκρινε επίσημα ετήσια συνεισφορά ύψους 6,5 εκατ. CZK (περίπου 260 000 EUR ετησίως) για τη στήριξη της προστασίας των εβραϊκών κοινοτήτων. Αποδέκτης της χρηματοδότησης είναι η Ομοσπονδία Εβραϊκών Κοινοτήτων της Τσεχικής Δημοκρατίας. Αυτή η χρηματοδοτική δέσμευση εξασφαλίζεται μέσω επίσημου εγγράφου, το οποίο παραμένει σε ισχύ έως το 2029.

στην προστασία των δημόσιων χώρων και των τόπων λατρείας από την τρομοκρατία και περιλάμβανε 5 εκατ. EUR για την ειδική χρηματοδότηση έργων που αποσκοπούν στην προστασία των εβραϊκών τόπων λατρείας, των σχολείων και των κοινοτικών συγκεντρώσεων⁶⁹. Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους, το δίκτυο προστασίας έναντι υψηλού κινδύνου (HRSN) δρομολόγησε διαδικασία καταγραφής των μέτρων που έλαβαν τα κράτη μέλη για την καλύτερη προστασία των εβραϊκών κοινοτήτων.

Μετά την έγκριση της στρατηγικής της ΕΕ, η Επιτροπή διοργάνωσε επίσης δύο ειδικές συμβουλευτικές αποστολές της ΕΕ για την προστασία της ασφάλειας (PSA)⁷⁰ σε εβραϊκές κοινότητες με βάση τον συνοπτικό οδηγό της ΕΕ για την υποστήριξη της προστασίας τόπων λατρείας⁷¹. Επιπλέον, από κοινού με την υπηρεσία για τους δημοκρατικούς θεσμούς και τα ανθρώπινα δικαιώματα του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και το Παγκόσμιο Εβραϊκό Συνέδριο, η Επιτροπή διοργάνωσε σειρά εκδηλώσεων στις οποίες συμμετείχαν οι εθνικές αρχές επιβολής του νόμου, τα θεσμικά όργανα για την ασφάλεια και εβραϊκές κοινότητες⁷².

Στο πλαίσιο του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο (EUIF), η Επιτροπή συγκάλεσε συνεδρίαση στις 13 Οκτωβρίου 2023 με τη βιομηχανία του διαδικτύου⁷³, την Ευρωπόλ, εκπροσώπους των κρατών μελών και τις οικείες εθνικές αρχές επιβολής του νόμου με στόχο την αντιμετώπιση του τεράστιου όγκου τρομοκρατικού, βίαιου εξτρεμιστικού και επιβλαβούς περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένου του αντισημιτικού περιεχομένου που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο στον απόηχο των επιθέσεων της 7ης Οκτωβρίου. Επιπλέον, αρκετές συναντήσεις μεταξύ της Ευρωπόλ και των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της ΕΕ υποστήριξαν την ανάληψη συντονισμένης δράσης για την πρόληψη της διάδοσης βίαιου εξτρεμιστικού και τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο⁷⁴. Επιπλέον, στις 27

Δανία: Μετά την 7η Οκτωβρίου 2023, η εθνική αστυνομία της Δανίας ανέλαβε ενισχυμένες προσπάθειες για την πρόληψη, την αποτροπή και τη διερεύνηση αντισημιτικών επιθέσεων και εγκλημάτων, καθώς και για τη διασφάλιση της ασφάλειας των Εβραίων πολιτών. Η αστυνομία έχει εστιάσει περισσότερο την προσοχή της στην ασφάλεια των ισραηλινών, εβραϊκών και παλαιστινιακών συμφερόντων και δραστηριοτήτων στη Δανία.

στηρίξη έργων που αφορούν αποκλειστικά την αύξηση της προστασίας θρησκευτικών χώρων, ενώ στο πλαίσιο της πρόσκλησης του 2020 είχε χορηγήσει 14,5 εκατ. EUR. Παράδειγμα χρηματοδοτούμενου έργου είναι το «Ασφαλέστερες και ισχυρότερες κοινότητες στην Ευρώπη» (Safer and Stronger Communities in Europe — SASCE), το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Ασφάλειας και Κρίσεων (SACC) του Ευρωπαϊκού Εβραϊκού Συνεδρίου (EJC). Το έργο αυτό, ύψους 2,5 εκατ. EUR, επέτρεψε τον εξοπλισμό 1 000 θέσεων λατρείας στην Ευρώπη με ταμπλέτες έκτακτης ανάγκης. [ISF-2024-TF2-AG-PROTECT-jewish-places-worship](#).

⁷⁰ Οι αποστολές πραγματοποιήθηκαν το 2022 στη Σουηδία και την Πολωνία με βάση τον συνοπτικό οδηγό της Επιτροπής για την υποστήριξη της προστασίας τόπων λατρείας.

⁷¹ [Συνοπτικός οδηγός της ΕΕ για την υποστήριξη της προστασίας τόπων λατρείας](#).

⁷² Διοργανώθηκαν εκδηλώσεις στη Βόρεια Μακεδονία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Κροατία, τη Λετονία, τη Λιθουανία και τη Μολδαβία.

⁷³ [Κατάλογος των μελών του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο και πρόσθετες πληροφορίες](#).

⁷⁴ Η Επιτροπή κοινοποίησε δέσμη πληροφοριών για τη στήριξη του εντοπισμού τρομοκρατικού περιεχομένου και παρείχε ενημέρωση σχετικά με τα εργαλεία που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για την πρόληψη της διάδοσης βίαιου εξτρεμιστικού και τρομοκρατικού περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένου του αντισημιτικού περιεχομένου. Η μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου (IRU) της Ευρωπόλ παρείχε μια αναβαθμισμένη «δέσμη μέτρων εντοπισμού τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο» για τη στήριξη του οικειοθελούς ελέγχου περιεχομένου από εταιρείες, ιδίως όσον αφορά μικρότερες πλατφόρμες.

Ιουνίου 2024 η Ευρωπόλ πραγματοποίησε Ημέρα Δράσης που επικεντρώθηκε στον εντοπισμό και την καταπολέμηση αντισημιτικού περιεχομένου στο διαδίκτυο⁷⁵.

Ο κανονισμός για το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο (TCO) εφαρμόζεται από τις 7 Ιουνίου 2022. Στις 14 Φεβρουαρίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του⁷⁶, στην οποία καταδεικνύεται ότι ο εν λόγω κανονισμός υπήρξε αποτελεσματικός όσον αφορά την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 7ης Οκτωβρίου⁷⁷. Στις 7 Μαρτίου 2024 η Επιτροπή και η Ευρωπόλ διοργάνωσαν άσκηση για να δοκιμάσουν την εφαρμογή του προαιρετικού πρωτοκόλλου κρίσεων της ΕΕ, παράλληλα με τις σχετικές υποχρεώσεις και τις επιχειρησιακές διαδικασίες που προβλέπονται βάσει του κανονισμού TCO, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες προκλήσεις όσον αφορά την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο ως αποτέλεσμα των επιθέσεων.

Το δίκτυο ευαισθητοποίησης για τη ριζοσπαστικοποίηση (RAN) ενέτεινε τις προσπάθειές του για την αντιμετώπιση του «αντισημιτισμού στο πλαίσιο σχεδόν όλων των εξτρεμιστικών ιδεολογιών και αφηγημάτων»⁷⁸ μέσω εργαστηρίου και της δημοσίευσης της έκθεσης με τίτλο «Προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρόληψης και καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού (P/CVE)»⁷⁹. Το δίκτυο εξέτασε περαιτέρω τον αντίκτυπο των επιθέσεων της 7ης Οκτωβρίου στις εβραϊκές κοινότητες⁸⁰ στην ΕΕ και στήριξε τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους για στρατηγική επικοινωνία εντός και εκτός διαδικτύου μετά τις επιθέσεις. Ο κόμβος γνώσης της ΕΕ για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης⁸¹, ο οποίος δρομολογήθηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2024 προς αντικατάσταση του RAN, εξακολουθεί να παρακολουθεί και να παρέχει ανάλυση των εξτρεμιστικών αφηγημάτων που διαδίδονται στην Ευρώπη λόγω της σύγκρουσης Ισραήλ-Παλαιστίνης.

Επιπλέον, στις αρχές του 2024 η Επιτροπή, αναλαμβάνοντας ηγετικό ρόλο από κοινού με τη Γερμανία και την Αυστρία και έχοντας ως στόχο την αντιμετώπιση της αύξησης της ριζοσπαστικοποίησης, δρομολόγησε συνεργασία με 12 κράτη μέλη η οποία βασίζεται σε έργο για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού σε σχέση με τον αντισημιτισμό.

3.2 Διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής και της θρησκευτικής ελευθερίας ή της ελευθερίας πεποιθήσεων

Ως άμεση συνέπεια της Σοά, οι σύγχρονες εβραϊκές κοινότητες είναι μικρές και συγκροτούν ποσοστό πολύ μικρότερο από το 1 % του πληθυσμού σε οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής αποτελεί ηθική υποχρέωση και βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής της ΕΕ για τον αντισημιτισμό. Αυτό συνεπάγεται την ελευθερία να τιμούν τις εβραϊκές εορτές και τις ημέρες

⁷⁵ [Europol concluded a Referral Action Day aimed at identifying and combatting antisemitic content online \(Η Ευρωπόλ πραγματοποίησε Ημέρα Δράσης που επικεντρώθηκε στον εντοπισμό και την καταπολέμηση αντισημιτικού περιεχομένου στο διαδίκτυο\).](#)

⁷⁶ [Έκθεση σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού TCO.](#)

⁷⁷ Μετά τις επιθέσεις της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023, η γερμανική αρμόδια αρχή απέστειλε 249 εντολές αφαίρεσης περιεχομένου, κυρίως στην Telegram, έως την 31η Δεκεμβρίου 2023. Επιπλέον, έως τις 13 Μαΐου 2024, 24 κράτη μέλη είχαν ορίσει αρμόδιες αρχές για την έκδοση εντολών αφαίρεσης περιεχομένου και είχαν εκδοθεί περισσότερες από 350 εντολές αφαίρεσης περιεχομένου.

⁷⁸ [Ομάδα εργασίας του RAN για την επικοινωνία και τα αφηγήματα — Antisemitism as a part of almost all extremist ideologies and narratives \(Ο αντισημιτισμός στο πλαίσιο σχεδόν όλων των εξτρεμιστικών ιδεολογιών και αφηγημάτων\), διαδικτυακή συνεδρίαση 29-30 Μαρτίου 2022.](#)

⁷⁹ [Approaches to addressing antisemitism in European P/CVE \(Προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρόληψης και καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού\), ημερομηνία δημοσίευσης: 22 Μαρτίου 2023.](#)

⁸⁰ Στο [ενημερωτικό δελτίο αριθ. 117 του δικτύου RAN Practitioners](#).

⁸¹ [Κόμβος γνώσης της ΕΕ για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης.](#)

μνήμης και να μπορούν να εκφράζουν την εβραϊκή τους ταυτότητα μέσω ιδιαίτερων πολιτιστικών και θρησκευτικών εθίμων.

Για τη στήριξη της εβραϊκής ζωής, πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας. Η Επιτροπή δρομολόγησε μελέτη για τη χαρτογράφηση ορθών πρακτικών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με στόχο την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και για την ανάπτυξη οδηγού βέλτιστων πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτό, το 2023 πραγματοποιήθηκε πρόγραμμα κατάρτισης σχετικά με την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, το οποίο απευθυνόταν σε τοπικούς δημόσιους υπαλλήλους σε τρεις διαφορετικές πόλεις⁸². Το Euro-Chanukah, το οποίο φιλοξενείται από το Κέντρο της Ευρωπαϊκής Εβραϊκής Κοινότητας και την Ευρωπαϊκή Εβραϊκή Ένωση στην καρδιά της ευρωπαϊκής συνοικίας στις Βρυξέλλες, είναι μια περίπτωση δημόσιου εορτασμού της εβραϊκής ζωής και μια ευκαιρία συμμετοχής της προέδρου της Επιτροπής και των μελών του Σώματος των

Ισπανία: Κάθε διετία, το Centro Sefarad-Israel, το οποίο ιδρύθηκε και υποστηρίζεται από το ισπανικό Υπουργείο Εξωτερικών, Ευρωπαϊκής Ένωσης και Συνεργασίας, διοργανώνει το συνέδριο Erensy, το οποίο πραγματοποιείται κάθε φορά σε διαφορετική χώρα. Σκοπός του συνεδρίου είναι να διατηρήσει ζωντανή την κληρονομιά των εβραϊκών ριζών της Ισπανίας, φέρνοντας σε επαφή σεφαραδίτικες κοινότητες και ιδρύματα από ολόκληρο τον κόσμο, με στόχο την ανταλλαγή σχεδίων, την εμβάθυνση των γνώσεων όσον αφορά τη σεφαραδίτικη κληρονομιά και την ανάπτυξη ενός προγράμματος συνεργασίας που περιλαμβάνει πολιτιστικές, κοινωνικές και ακαδημαϊκές πρωτοβουλίες.

Επιτρόπων⁸³. Η Επιτροπή έχει επίσης ξεκινήσει προπαρασκευαστικές εργασίες για την ανάπτυξη εκστρατείας ευαισθητοποίησης για την αύξηση των γνώσεων σχετικά με την εβραϊκή ζωή και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και του μίσους από το ευρύ κοινό.

Η θρησκευτική ελευθερία και η ελευθερία των πεποιθήσεων είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι Εβραίοι μπορούν να απολαύουν το δικαίωμά τους να ασκούν τη θρησκεία τους σύμφωνα με τις παραδόσεις τους. Σύμφωνα με την έρευνα του FRA, το 68 % των Εβραίων σε ολόκληρη την Ευρώπη ανέφερε ότι η απαγόρευση της παραδοσιακής σφαγής ζώων θα αποτελούσε «πολύ μεγάλο» ή «αρκετά μεγάλο» πρόβλημα για τους ίδιους και το 35 % ανέφερε ότι έχει ακούσει μη Εβραίους, στην εκάστοτε χώρα του, να προτείνουν την απαγόρευσή της⁸⁴.

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διαφορετικούς κανόνες για τις λατρευτικού τύπου σφαγές, εξασφαλίζοντας παράλληλα μια δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ του σεβασμού της ελευθερίας εκδήλωσης του θρησκευτικού και της προστασίας της καλής μεταχείρισης των ζώων⁸⁵. Ο διάλογος με τις κοινότητες που ενδέχεται να επηρεαστούν από τη σχετική νομοθεσία είναι ζωτικής σημασίας. Ως εκ τούτου, τον Οκτώβριο του 2022 η Επιτροπή διευκόλυνε τη διοργάνωση διάσκεψης με θέμα «Η θρησκευτική ελευθερία όσον αφορά τη σφαγή ζώων για θρησκευτικούς σκοπούς», στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και εκπρόσωποι των εθνικών εβραϊκών,

Φινλανδία: Ο φινλανδικός νόμος για την καλή μεταχείριση των ζώων, ο οποίος εκδόθηκε στις 23 Μαρτίου 2023, εκσυγχρονίζει την προστασία των ζώων στη Φινλανδία. Σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο, η θανάτωση ή η σφαγή ζώου πρέπει να πραγματοποιείται με τη μέγιστη δυνατή συντομία και με τον λιγότερο οδυνηρό τρόπο. Ταυτόχρονα, η θρησκευτική ελευθερία και η ελευθερία των πεποιθήσεων διασφαλίζονται με επιτρεπόμενες μεθόδους λατρευτικού τύπου σφαγής (kosher και halal), εφόσον η πράξη πραγματοποιείται σε σφαγεία παρουσία επιθεωρητή κτηνιάτρου. Αυτή η νομική αρχή είναι ζωτικής σημασίας για τις εβραϊκές και μουσουλμανικές κοινότητες της Φινλανδίας.

⁸² Μπολονία, Βρυξέλλες και Νίκαια.

⁸³ [President von der Leyen lights Euro-Chanukah candle, accompanied by Vice-President Schinas \(Η πρόεδρος von der Leyen ανάβει το πρώτο κερί στο Euro-Chanukah, συνοδευόμενη από τον αντιπρόεδρο Σχοινά\), 2023.](#)

⁸⁴ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\).](#)

⁸⁵ Απόφαση την υπόθεση C-336/19, Centraal Israëlitisch Consistorie van België κ.λπ.

μουσουλμανικών και χριστιανικών κοινοτήτων. Οι εκπρόσωποι των κοινοτήτων εξέφρασαν τις ανησυχίες τους σχετικά με το ενδεχόμενο περιοριστικής νομοθεσίας που θα εμποδίζει τόσο τη σφαγή kosher όσο και τη σφαγή halal⁸⁶.

Η αντιμετώπιση του αντισημιτισμού μέσω του αθλητισμού μπορεί να χρησιμεύσει ως αποτελεσματικό μέτρο πρόληψης⁸⁷. Τον Ιούνιο του 2022 η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Ποδοσφαίρου (UEFA) υπέγραψαν και ενέκριναν την τρίτη συμφωνία συνεργασίας⁸⁸. Ένας από τους κύριους στόχους είναι η προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών μέσω της δύναμης του ποδοσφαίρου, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στην έμφαση που δίδεται στη σημασία του ποδοσφαίρου για την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισημιτισμού στην Ευρώπη.

Ιταλία: Στις 27 Ιουνίου 2023 ο υπουργός Εσωτερικών της Ιταλίας, ο υπουργός Αθλητισμού και Νεολαίας, ο εθνικός συντονιστής για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, η ιταλική ομοσπονδία ποδοσφαίρου και η Ένωση Εβραϊκών Κοινοτήτων της Ιταλίας υπέγραψαν τη «Δήλωση προθέσεων για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού», με στόχο την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στον αθλητισμό. Η δήλωση αναφέρεται στον ορισμό της IHRA για τον αντισημιτισμό, απαγορεύει ρητά στους παίκτες να φορούν φανέλα με τον αριθμό 88 και προβλέπει τον άμεσο αποκλεισμό από ποδοσφαιρικές διοργανώσεις σε

3.3 Διαφύλαξη της εβραϊκής κληρονομιάς

Η εβραϊκή υλική και άυλη κληρονομιά αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ο αφανισμός εβραϊκών κοινοτήτων στη διάρκεια του Ολοκαυτώματος άλλαξε την εικόνα της Ευρώπης και άφησε πολλά κτίρια, νεκροταφεία και άλλα μνημεία εβραϊκής κληρονομιάς χωρίς φύλαξη ή χωρίς να χρησιμοποιούνται και πολλές φορές σε κακή κατάσταση ή υπό τον κίνδυνο περαιτέρω υποβάθμισης.

Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Βραβεία «Europa Nostra» απονέμονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» της Επιτροπής, προς τιμήν και ανάδειξη της πολυμορφίας της κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης του εβραϊκού πολιτισμού. Τα βραβεία δίνουν έμφαση στη σπουδαιότητα της αποκατάστασης, της διαφύλαξης και της μνήμης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των παραδόσεων των Εβραίων, επιδεικνύοντας παράλληλα βαθιά προσήλωση στην ευαισθητοποίηση και τον σεβασμό της μνήμης των θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

Βουλγαρία: Οι δημοτικές αρχές και το Υπουργείο Πολιτισμού της Βουλγαρίας, με τη χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ, ανακαίνισαν τη συναγωγή του Vidin, μία από τις μεγαλύτερες συναγωγές της περιοχής. Η συναγωγή είχε εγκαταλειφθεί κατά τη διάρκεια της κομμουνιστικής περιόδου και στις 4 Σεπτεμβρίου 2023 άνοιξε εκ νέου ως μουσείο και πολιτιστικός πολυχώρος αφιερωμένος στον Εβραίο ζωγράφο με καταγωγή από το Vidin, Jules Pascin (1885-1930). Ο χώρος καθαγιάστηκε από δύο ραβίνους και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για θρησκευτικούς σκοπούς.

⁸⁶ [Summary report — Freedom of religion with regard to religious slaughter \(Συνοπτική έκθεση — Η θρησκευτική ελευθερία όσον αφορά τη σφαγή ζώων για θρησκευτικούς σκοπούς\), 20 Οκτωβρίου 2022.](#)

⁸⁷ Βλ. έρευνα του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου «Building Bridges: Insights on Combating Antisemitism Through Football (Building Bridges: Στοιχεία σχετικά με την καταπολέμηση του αντισημιτισμού μέσω του ποδοσφαίρου) [bcea.pdf \(whatmatters.de\)](#).

⁸⁸ [European Commission and UEFA sign third cooperation agreement \(Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η UEFA υπογράφουν την τρίτη συμφωνία συνεργασίας\).](#)

Για παράδειγμα, το φεστιβάλ εβραϊκού φαγητού TISH είναι μια μοναδική εκδήλωση, στο πλαίσιο της οποίας παρουσιάζεται ο πολιτισμός και η ιστορία των Εβραίων της Πολωνίας μέσω του εορτασμού της εβραϊκής διατροφικής κληρονομιάς⁸⁹.

Η ευαισθητοποίηση όσον αφορά την εβραϊκή κληρονομιά σε ολόκληρη την Ευρώπη περιλαμβάνεται συστηματικά στα προγράμματα εργασίας των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς (EHD) και αναφέρεται στον διαγωνισμό «Ιστορίες των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Οι εθνικοί συντονιστές EHD ενθαρρύνθηκαν να αναπτύξουν ένα έργο διασυνοριακής

Εσθονία: Στο Ταλίν, ο χώρος του κατεστραμμένου παλαιού εβραϊκού νεκροταφείου άνοιξε εκ νέου στις 12 Οκτωβρίου 2023 ως χώρος μνήμης και πάρκο. Το νεκροταφείο καταστράφηκε από τις σοβιετικές αρχές τη δεκαετία του 1960. Το έργο ανάπλασης κόστισε 1,6 εκατ. EUR και η εβραϊκή κοινότητα συμμετείχε ενεργά στις συζητήσεις για το μέλλον του χώρου.

συνεργασίας για τον εβραϊκό πολιτισμό και την εβραϊκή κληρονομιά.

Από τον Ιούλιο του 2022, οι νέοι που ταξιδεύουν στο πλαίσιο του DiscoverEU⁹⁰ λαμβάνουν μια εκπαιδευτική κάρτα που τους παρέχει τη δυνατότητα να έχουν εκπώσεις για πολιτιστικές επισκέψεις σε ολόκληρη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων εβραϊκών μουσείων και πολιτιστικών κέντρων. Στο πλαίσιο του προγράμματος CERV, το έργο για την ευρωπαϊκή εβδομάδα εβραϊκού πολιτισμού έλαβε χρηματοδότηση ύψους 400 000 EUR.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ, η Επιτροπή καλεί τις πόλεις να λαμβάνουν υπόψη την ιστορία των μειονοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένης της ιστορίας της εβραϊκής κοινότητας, κατά την υποβολή αίτησης για τον τίτλο της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης». Το 2022 το Κάουνας της Λιθουανίας, ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, ενέταξε το εβραϊκό φεστιβάλ στις επίσημες εκδηλώσεις και συμπεριέλαβε διάφορα άλλα έργα με θέμα την τραγική μοίρα της τοπικής εβραϊκής κοινότητας κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Το 2024 το Bad Ischl της Αυστρίας αξιοποίησε το έτος που κατείχε τον τίτλο της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης» για να παρουσιάσει την ακμάζουσα ζωή της τοπικής εβραϊκής κοινότητας κατά τις δεκαετίες του 1920 και 1930, καθώς και την εξαφάνισή της λόγω του εθνικού σοσιαλισμού, στο πλαίσιο των πολιτιστικών δράσεων για τη διατήρηση της μνήμης.

Το σχέδιο για την εβραϊκή ψηφιακή ανάκαμψη⁹¹ —το οποίο καλύπτει τη Γεωργία, τη Μολδαβία, την Ουγγαρία, την Ουκρανία, την Πολωνία, τη Σλοβακία και την Τσεχία— είχε στόχο την επέκταση της βάσης δεδομένων των λεηλατημένων εβραϊκών πολιτιστικών αγαθών με νέες συλλογές. Βασικός στόχος της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τα εβραϊκά νεκροταφεία⁹² είναι η διαφύλαξη των εβραϊκών νεκροταφείων σε ολόκληρη την Ευρώπη, ιδίως στις περιφέρειες που έχουν πληγεί από τις καταστροφικές συνέπειες της Σοά.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗ

Οι γνώσεις όσον αφορά την εβραϊκή ζωή στην Ευρώπη ανά τους αιώνες, καθώς και όσον αφορά τον αντίκτυπο του αντισημιτισμού και του Ολοκαυτώματος στους Εβραίους και στην ευρωπαϊκή ήπειρο, είναι ουσιαστικής σημασίας για την κατανόηση των κινδύνων που εγκυμονεί ο αντισημιτισμός στις μέρες μας.

⁸⁹ [Ευρωπαϊκά Βραβεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς — Βραβεία Europa Nostra: φεστιβάλ εβραϊκού φαγητού TISH.](#)

⁹⁰ [DiscoverEU | Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Πύλη της Νεολαίας.](#)

⁹¹ [Jewish Digital Recovery Project \(Σχέδιο για την εβραϊκή ψηφιακή ανάκαμψη\).](#)

⁹² [The European Jewish Cemeteries Initiative \(Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τα εβραϊκά νεκροταφεία\).](#)

4.1 Εκπαίδευση και έρευνα για τον αντισημιτισμό και την εβραϊκή ζωή

Στόχος της στρατηγικής της ΕΕ είναι η ενσωμάτωση της πρόληψης του αντισημιτισμού σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής· αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη νέων εργαλείων εκπαίδευσης και έρευνας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η ομάδα εργασίας για την ισότητα και τις αξίες στην εκπαίδευση και την κατάρτιση⁹³ εξέτασε το θέμα του αντισημιτισμού κατά τη συνεδρίασή της στις 9 Ιουνίου 2023. Στις 10 Οκτωβρίου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση με τίτλο «Προώθηση της πολυμορφίας και της ένταξης στα σχολεία της Ευρώπης», η οποία περιλαμβάνει πολιτικές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην εκπαίδευση⁹⁴.

Το δίκτυο «Young European Ambassadors to promote Holocaust remembrance» (Νέοι Ευρωπαίοι πρεσβευτές για την προαγωγή της μνήμης του Ολοκαυτώματος) υπό την καθοδήγηση του Memorial de la Shoah Paris εγκαινιάστηκε στις 16 Νοεμβρίου 2022 επ' ευκαιρία του φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής. Το δίκτυο θα παρέχει κατάρτιση σε νέους Ευρωπαίους με στόχο την πρόσβαση και την ανταλλαγή ακριβών πληροφοριών σχετικά με το Ολοκαύτωμα, τη δρομολόγηση εκδηλώσεων μνήμης του Ολοκαυτώματος στο τοπικό περιβάλλον τους, όπως σχολεία και πανεπιστήμια, καθώς και την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της στρέβλωσης του Ολοκαυτώματος στο διαδίκτυο.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τη στήριξη της υπηρεσίας για τους δημοκρατικούς θεσμούς και τα ανθρώπινα δικαιώματα του ΟΑΣΕ, στις 3 Απριλίου 2023 η UNESCO δρομολόγησε ένα διετές κοινό έργο για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου αντισημιτισμού μέσω της

Γαλλία: Στις 30 Ιανουαρίου 2023 η Γαλλία θέσπισε επισκέψεις μνήμης για όλους τους μαθητές σχετικά με τον αντισημιτισμό, τον ρατσισμό και την αθιγγανοφοβία. Οι επισκέψεις αυτές έχουν προγραμματιστεί για παιδιά πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από την ηλικία των 9-11 ετών. Επίσης, θα προβλεφθεί η παροχή ενισχυμένης κατάρτισης για όλο το διδακτικό προσωπικό σχετικά με τα εν λόγω θέματα.

εκπαίδευσης στην Ευρώπη, το οποίο πραγματοποιείται σε 12 κράτη μέλη⁹⁵.

Προκειμένου να στηρίζει τη δημιουργία ενός «ευρωπαϊκού ερευνητικού κόμβου για τον σύγχρονο αντισημιτισμό και την εβραϊκή ζωή», η Επιτροπή δημοσίευσε, στις 31 Μαρτίου 2023, την έκθεση με τίτλο «Το πεδίο έρευνας για τον σύγχρονο αντισημιτισμό και την εβραϊκή ζωή⁹⁶». Το στρατηγικό σχέδιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2025-2027 προβλέπει ότι «οι χρηματοδοτούμενες δράσεις θα αποσκοπούν στη στήριξη της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού ερευνητικού κόμβου για τον σύγχρονο αντισημιτισμό, την εβραϊκή ζωή και τον εβραϊκό πολιτισμό». Το πρόγραμμα Erasmus+ χρηματοδοτεί έργα σχετικά με την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και την προαγωγή της μνήμης του Ολοκαυτώματος, ενώ παράλληλα στηρίζει δραστηριότητες που προωθούν την ανεκτικότητα, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον διαπολιτισμικό διάλογο⁹⁷.

⁹³ Ομάδες εργασίας του στρατηγικού πλαισίου του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης.

⁹⁴ [Promoting diversity and inclusion in schools in Europe](#) (Προώθηση της πολυμορφίας και της ένταξης στα σχολεία της Ευρώπης).

⁹⁵ [UNESCO and the European Commission launch project to address rising antisemitism through education \(H UNESCO και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολογούν έργο για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου αντισημιτισμού μέσω της εκπαίδευσης\).](#)

⁹⁶ [The field of research on contemporary antisemitism and Jewish life: Working towards a European research hub \(Το πεδίο έρευνας για τον σύγχρονο αντισημιτισμό και την εβραϊκή ζωή: Προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού ερευνητικού κόμβου\).](#)

⁹⁷ [Αποτελέσματα έργων του προγράμματος Erasmus+.](#)

Τα αποτελέσματα της τρίτης έρευνας του FRA σχετικά με τις εμπειρίες αντισημιτισμού των Εβραίων δημοσιεύθηκαν στις 11 Ιουλίου 2024. Κάθε χρόνο ο FRA δημοσιεύει επισκόπηση των αντισημιτικών περιστατικών⁹⁸. Η Επιτροπή έχει επίσης ξεκινήσει την προετοιμασία της έρευνας της ΕΕ για τις αντισημιτικές συμπεριφορές.

4.2 Εκπαίδευση, έρευνα και μνήμη του Ολοκαυτώματος

Το Ολοκαύτωμα είναι μια καθοριστικής σημασίας κληρονομιά της ευρωπαϊκής ιστορίας, στη διάρκεια του οποίου δολοφονήθηκαν έξι εκατομμύρια παιδιά, γυναίκες και άνδρες Εβραίοι, καθώς και εκατοντάδες χιλιάδες Ρομά. Πολλά άλλα θύματα υπέστησαν επίσης διώξεις από τους Ναζί.

Εδώ και πολλές δεκαετίες, χιλιάδες επιζώντες της Σοά απευθύνθηκαν στο κοινό και ενίσχυσαν την ευρωπαϊκή δημοκρατία καθώς μοιράστηκαν τις μαρτυρίες της επώδυνης επιβίωσής τους. Οι αφηγήσεις από αυτόπτες μάρτυρες του Ολοκαυτώματος εξακολουθούν να έχουν την ισχυρότερη επίδραση στις επόμενες γενιές. Στο μέλλον, θα είναι υψίστης σημασίας να βρεθούν νέοι τρόποι διατήρησης της μνήμης του Ολοκαυτώματος, με τους οποίους θα τιμώνται τα θύματα και θα διασφαλίζεται ότι τα διδάγματα που αντλήθηκαν αφομοιώνονται από όλους τους ανθρώπους που ζουν στην Ευρώπη.

Ρουμανία: Από το σχολικό έτος 2023-2024, η Ρουμανία εισήγαγε την «Ιστορία των Εβραίων. Το Ολοκαύτωμα». Η καθιέρωση μαθήματος επιλογής για το Ολοκαύτωμα (1 ώρα την εβδομάδα για 1 έτος κατά τη διάρκεια της 11ης ή της 12ης τάξης) καθιστά τη Ρουμανία την πρώτη χώρα της ΕΕ που προβαίνει σε μια τέτοια ενέργεια. Η διδακτέα ύλη σχεδιάστηκε από το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και περιλαμβάνει περιπτωσιολογικές μελέτες οι οποίες προτάθηκαν από τους εκπρόσωπους των εβραϊκών κοινοτήτων στη Ρουμανία και αντικατοπτρίζουν σαφώς την έκταση και την ιδιαιτερότητα του Ολοκαυτώματος στη Ρουμανία.

Σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ, η Επιτροπή θέσπισε τη δική της εκδήλωση μνήμης του Ολοκαυτώματος. Από κοινού με τη Διεθνή Συμμαχία για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος (IHRA) και τις Προεδρίες της ΕΕ (Σουηδία 2023 και Βέλγιο 2024), η Επιτροπή τίμησε την Παγκόσμια Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος (IHRD) στις 27 Ιανουαρίου με διάσκεψη στην οποία συμμετείχαν η εβραϊκή κοινότητα, επιζώντες, η ηγεσία της ΕΕ και εμπειρογνώμονες⁹⁹.

Επ' ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Μνήμης του Ολοκαυτώματος 2024, η Επιτροπή προκήρυξε δημόσια πρόσκληση υποβολής προσφορών για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού δικτύου τόπων όπου συνέβη το Ολοκαύτωμα (3 εκατ. EUR)¹⁰⁰. Καθώς απομένουν όλο και λιγότεροι επιζώντες για να μας αφηγηθούν την ιστορία της επιβίωσής τους, οι τόποι μνήμης αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία. Στόχος του δικτύου είναι να διασφαλίσει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και να στηρίξει τη συνεργασία μεταξύ των τόπων μνήμης.

⁹⁸ [Antisemitism in 2022 — Overview of Antisemitic incidents recorded in the EU \(Ο αντισημιτισμός το 2022 — Επισκόπηση των αντισημιτικών περιστατικών που καταγράφηκαν στην ΕΕ\)](#).

⁹⁹ [2023 Holocaust Remembrance Conference: Remembering the past. Shaping the future \(Διάσκεψη 2023 για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος: Θυμόμαστε το παρελθόν. Διαμορφώνουμε το μέλλον\)](#).
[2024 Holocaust Remembrance Conference: Remembering the past. Shaping the future \(Διάσκεψη 2024 για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος: Θυμόμαστε το παρελθόν. Διαμορφώνουμε το μέλλον\)](#).

¹⁰⁰ [Establishment of a secretariat to develop and support the operations of the European Network of Places where the Holocaust happened \(Σύσταση γραμματείας για την ανάπτυξη και την υποστήριξη της λειτουργίας του ευρωπαϊκού δικτύου τόπων όπου συνέβη το Ολοκαύτωμα\)](#).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει στηρίξει την Ευρωπαϊκή Υποδομή Έρευνας Ολοκαυτώματος (EHRI)¹⁰¹ με περισσότερα από 26 εκατ. EUR κατά την περίοδο 2010-2025. Ως η ερευνητική πρωτοβουλία για το Ολοκαύτωμα με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από την ΕΕ παγκοσμίως, η EHRI στηρίζει τη διακρατική έρευνα, τη μνήμη και την εκπαίδευση σχετικά με το Ολοκαύτωμα, μέσω της σύνδεσης πόρων, ιδρυμάτων και ανθρώπων. Πλέον αυτό το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο μετατρέπεται σε μόνιμο οργανισμό, ο οποίος θα είναι πλήρως λειτουργικός έως τον Ιανουάριο του 2025, την 80ή επέτειο της απελευθέρωσης του Άουσβιτς-Μπίρκεναου.

Ο Χάρτης της IHRA για τη διαφύλαξη των τόπων, ο οποίος εγκρίθηκε από την IHRA στις 30 Νοεμβρίου 2023, περιέχει αρχές, αρμοδιότητες και προτάσεις ορθών πρακτικών για την προώθηση της προστασίας των τόπων του Ολοκαυτώματος, των τόπων γενοκτονίας των Ρομά και των τόπων που σχετίζονται με εγκλήματα των Ναζί και των συνεργατών τους¹⁰².

Κροατία: Τον Σεπτέμβριο του 2024 η κροατική κυβέρνηση αποφάσισε να εκσυγχρονίσει τον χώρο μνήμης του Jasenovac, ευθυγραμμίζοντάς τον με τις πρακτικές διατήρησης της μνήμης που ορίζονται στον Χάρτη της IHRA για τη διαφύλαξη των τόπων και, για τον σκοπό αυτό, διόρισε νέα διοίκηση.

Μέσω του σκέλους «Μνήμη» του προγράμματος CERV, η Επιτροπή στηρίζει τα Memorial de la Shoah, CENTROPA, Paidea, ENRS, EUROM, Yahad-un-Unum και EuroClio ως εταίρους στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης για την προαγωγή της μνήμης του Ολοκαυτώματος. Επιπλέον, η χρηματοδότηση για επιχορηγήσεις δράσης που παρέχονται για έργα μνήμης αυξήθηκε από 4,5 εκατ. EUR το 2021 σε σχεδόν 11 εκατ. EUR το 2023. Το ήμισυ της χορηγηθείσας χρηματοδότησης αφορούσε έργα που επικεντρώνονται στη μνήμη του Ολοκαυτώματος.

4.3 Άρνηση, στρέβλωση και υποβάθμιση του Ολοκαυτώματος

Η άρνηση, η στρέβλωση και η υποβάθμιση του Ολοκαυτώματος είναι φαινόμενα που έχουν λάβει τραγικές διαστάσεις 80 χρόνια μετά το τέλος της Σοά. Σύμφωνα με την έρευνα του FRA του 2023, το 79 % των Εβραίων αντιμετώπισαν εκδηλώσεις άρνησης του Ολοκαυτώματος, υποβάθμισης ή στρέβλωσης των ιστορικών γεγονότων, ενώ πάνω από τα δύο τρίτα (71 %) όσων απάντησαν είχαν αντιμετωπίσει «κατηγορίες περί Εβραίων που εκμεταλλεύονται “τον ρόλο του θύματος” του Ολοκαυτώματος¹⁰³».

Η απόφαση-πλαίσιο του 2008 για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας προβλέπει αυστηρή νομοθεσία που απαγορεύει την επιδοκιμασία, την άρνηση ή τη χονδροειδή υποβάθμιση του Ολοκαυτώματος. Από τις 13 διαδικασίες επί παραβάσει που κινήθηκαν κατά κρατών μελών, επτά υποθέσεις¹⁰⁴ σχετίζονται, μεταξύ άλλων καταγγελιών, με τη μη μεταφορά ή την εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων που ποινικοποιούν την επιδοκιμασία, την άρνηση ή τη χονδροειδή υποβάθμιση του Ολοκαυτώματος όταν η πράξη τελείται κατά τρόπο που ενδέχεται να υποκινήσει βία ή μίσος κατά ομάδας ή μέλους ομάδας που προσδιορίζεται σε σχέση με το προστατευόμενο χαρακτηριστικό που αναφέρεται στις εν λόγω διατάξεις.

Η Επιτροπή προώθησε ενεργά τον ορισμό της IHRA για την άρνηση και τη στρέβλωση του Ολοκαυτώματος σε συνεδριάσεις και εκδηλώσεις και με τη δημοσίευση του εν λόγω ορισμού στον ιστότοπό της. Η ίδια η IHRA δημοσίευσε μια εργαλειοθήκη κατά της στρέβλωσης του

¹⁰¹ [EHRI](#).

¹⁰² [Χάρτης της IHRA για τη διαφύλαξη των τόπων](#).

¹⁰³ [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων σχετικά με τον αντισημιτισμό\)](#).

¹⁰⁴ Βουλγαρία, Εσθονία, Κάτω Χώρες, Λιθουανία, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία.

Ολοκαυτώματος¹⁰⁵ και εξέδωσε συστάσεις για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων¹⁰⁶.

Πορτογαλία: Το πρόγραμμα Never Forget που αναπτύχθηκε το 2023 στην Πορτογαλία εστίασε στην εξόντωση και τη δίωξη εκατομμυρίων Εβραίων και άλλων θυμάτων του ναζιστικού καθεστώτος, καθώς και στη θαρραλέα δράση των Πορτογάλων που βοήθησαν στη διάσωση Εβραίων οι οποίοι, όπως ο διπλωμάτης Aristides de Sousa Mendes και άλλοι, διακινδύνευσαν για την προστασία των θυμάτων των ναζιστικών πολιτικών δίωξης. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, νομικούς, διπλωμάτες και δημόσιους λειτουργούς.

Μέσω του προγράμματος CERV, η Επιτροπή παρείχε στήριξη στην UNESCO, ύψους 200 000 EUR, για την κατάρτιση δημοσιογράφων και επαγγελματιών του τομέα της εκπαίδευσης σχετικά με την αντιμετώπιση της στρέβλωσης του Ολοκαυτώματος, καθώς και για την ανάπτυξη εκστρατειών, από κοινού με την IHRA, όπως η εκστρατεία «#ProtectTheFacts». Τα χρηματοδοτούμενα από το CERV έργα, όπως το «Facing Historical and Holocaust Distortion Now» αποσκοπούν επίσης στην αντιμετώπιση της άρνησης, της στρέβλωσης και της υποβάθμισης του Ολοκαυτώματος.

5. ΑΝΑΛΗΨΗ ΗΓΕΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΥ

Με τη στρατηγική, η ΕΕ επιβεβαίωσε τη σταθερή και ανεπιφύλακτη δέσμευσή της στην καταπολέμηση του αντισημιτισμού παγκοσμίως. Αυτό συνάδει πλήρως με την ισχυρή δέσμευση της ΕΕ για την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου παγκοσμίως.

5.1 Χρήση όλων των μέσων για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ

Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας είχε σοβαρές επιπτώσεις στην εβραϊκή κοινότητα της Ουκρανίας, η οποία αριθμεί έως και 200 000 άτομα, γεγονός που την καθιστά την τέταρτη μεγαλύτερη εβραϊκή κοινότητα στην Ευρώπη και την ενδέκατη μεγαλύτερη στον κόσμο. Όπως όλοι οι Ουκρανοί πολίτες, η κοινότητα δέχτηκε ισχυρό πλήγμα λόγω του πολέμου και πολλά μέλη της έχουν εκτοπιστεί. Η ΕΕ στήριξε την Ομοσπονδία Εβραϊκών Κοινοτήτων (FJC) της Ουκρανίας καθώς διέθεσε 1,5 εκατ. EUR με στόχο την κινητοποίηση 1 500 εθελοντών του δικτύου FJC για την παροχή περίπου 4 000 πακέτων τροφίμων και την απομάκρυνση τουλάχιστον 4 500 ατόμων από 180 κοινότητες σε ολόκληρη την

Ουγγαρία: Απέναντι στην εισροή Εβραίων προσφύγων από την Ουκρανία, η Ενιαία Κοινότητα Εβραίων της Ουγγαρίας (EMIH) και η ουκρανική Ομοσπονδία Εβραϊκών Κοινοτήτων, σε συνεργασία με τις ουγγρικές αρχές, δημιούργησαν καταυλισμό μακροχρόνιας στέγασης για 600 Εβραίους πρόσφυγες τον Απρίλιο του 2022. Στο κέντρο παρέχεται φαγητό kosher και οι κάτοικοι μπορούν να παρακολουθήσουν το Yeshiva με σκοπό να ακολουθήσουν θεολογικές σπουδές.

Ουκρανία κατά τους 3 μήνες μετά την έναρξη της εισβολής.

Η ΕΕ έχει ως στόχο να συνεργαστεί στενά με όλους τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς και να αξιοποιήσει όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού σε διεθνές επίπεδο, μέσω πολιτικού διαλόγου και διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στο πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας με χώρες εταίρους εκτός της ΕΕ.

¹⁰⁵ [Εργαλειοθήκη της IHRA κατά της στρέβλωσης του Ολοκαυτώματος.](#)

¹⁰⁶ [Συστάσεις της IHRA για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων.](#)

Η καταπολέμηση του αντισημιτισμού αποτελεί μέρος της στήριξης που παρέχει η ΕΕ για την προώθηση του δικαιώματος στη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ μέσω ενωσιακής χρηματοδότησης σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο. Έως το τέλος του 2024 η Επιτροπή θα παράσχει δύο επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του NDICI για τη στήριξη διαφόρων διαστάσεων της θρησκευτικής ελευθερίας και της ελευθερίας των πεποιθήσεων, συνολικού ύψους 5,5 εκατ. EUR.

Ο ειδικός απεσταλμένος για την προώθηση της θρησκευτικής ελευθερίας και της ελευθερίας των πεποιθήσεων εκτός της ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τη θρησκευτική ελευθερία και την ελευθερία των πεποιθήσεων. Οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής έδωσαν την ευκαιρία να προβληθεί επανειλημμένα η ανάγκη καθιέρωσης μαθημάτων σχετικά με το Ολοκαύτωμα στα σχολικά προγράμματα διδασκαλίας. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ συναντήθηκαν επίσης με οργανώσεις θρησκευτικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων με εβραϊκές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, όπου τους ζητήθηκε. Αρκετές

Ελλάδα: Η Διπλωματική Ακαδημία του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών έχει αρχίσει να περιλαμβάνει το ζήτημα του Ολοκαυτώματος και του αντισημιτισμού, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού εργασίας της IHRA, στη διδασκαλία όλων των υποψήφιων Ακολουθών Πρεσβείας. Οι σπουδαστές, προκειμένου να εξοικειωθούν με την εβραϊκή ιστορία και τη σύγχρονη ζωή, πραγματοποιούν επισκέψεις στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος και σε συναγωγές της Αθήνας.

αντιπροσωπείες της ΕΕ αναφέρουν στις εκθέσεις τους παραβιάσεις της θρησκευτικής ελευθερίας και της ελευθερίας των πεποιθήσεων, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης του Ολοκαυτώματος.

Το σεμινάριο υψηλού επιπέδου ΕΕ-Ισραήλ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού συνδιοργανώθηκε στις 12 Ιουνίου 2023 στην Ιερουσαλήμ και στις 7-8 Μαΐου 2024 στις Βρυξέλλες. Κατά την τελευταία συνεδρίαση, η Επιτροπή και το Ισραήλ επιβεβαίωσαν ότι στηρίζουν πλήρως τις ευρωπαϊκές εβραϊκές κοινότητες, καθώς και τον αγώνα για την καταπολέμηση όλων των μορφών αντισημιτισμού σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς.

Πολωνία: Η πολωνική κυβέρνηση, με την πεποίθηση ότι οι διαπροσωπικές επαφές συμβάλλουν στην αμοιβαία κατανόηση, υπέγραψε τον Μάρτιο του 2023 συμφωνία με το κράτος του Ισραήλ για τη διενέργεια επισκέψεων μελέτης από οργανωμένες ομάδες νέων. Με βάση τη συμφωνία, νέοι Πολωνοί και Ισραηλινοί επισκέπτονται αμοφόρες τις χώρες, γνωρίζουν την ιστορία τους και συναντούν ομολόγους τους. Οι επισκέψεις περιλαμβάνουν τόπους εγκλημάτων του Ολοκαυτώματος που διαπράχθηκαν από τη ναζιστική Γερμανία και τους συνεργάτες της.

Η Επιτροπή έχει συμμετάσχει ενεργά στην προώθηση άτυπων δικτύων ειδικών απεσταλμένων και συντονιστών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Κατόπιν σύγκλισης από το Παγκόσμιο Εβραϊκό Συνέδριο, η Επιτροπή συμπροεδρεύει στις συνεδριάσεις των περίπου 40 ειδικών απεσταλμένων και συντονιστών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού (SECCA), οι οποίες πραγματοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο δύο φορές τον χρόνο. Μετά τις επιθέσεις της 7ης Οκτωβρίου, η Επιτροπή συνυπέγραψε την κοινή δήλωση των SECCA¹⁰⁷ με την οποία καλούν τις κυβερνήσεις να παράσχουν την αναγκαία ασφάλεια στις εβραϊκές κοινότητες, ζητούν να διασφαλιστεί η ασφάλεια των Εβραίων στους χώρους των πανεπιστημίων, ενθαρρύνουν την επίδειξη αλληλεγγύης προς τους Εβραίους από την κοινωνία των πολιτών και καλούν τις πλατφόρμες των μέσων

¹⁰⁷ [Joint Statement of Special Envoys and Coordinators Combating Antisemitism \(Κοινή δήλωση των ειδικών απεσταλμένων και συντονιστών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού\)](#), 6 Νοεμβρίου 2023.

κοινωνικής δικτύωσης να αναλάβουν δράση. Η Επιτροπή από κοινού με 42 χώρες προέβη επίσης στην έγκριση των παγκόσμιων κατευθυντήριων γραμμών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού¹⁰⁸, οι οποίες συνοψίζουν τις δράσεις που είναι αναγκαίες για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού.

Η Επιτροπή συνεργάστηκε ενεργά με τον ΟΗΕ, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ) με στόχο την καταπολέμηση του αντισημιτισμού παγκοσμίως. Η αντιπροσωπεία της ΕΕ στον ΟΗΕ και η Συμμαχία των Πολιτισμών των Ηνωμένων Εθνών (UNAOC) πραγματοποίησαν εκδήλωση ενημέρωσης σχετικά με τις προσπάθειες για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού¹⁰⁹. Η Επιτροπή πραγματοποίησε και ένα διαπεριφερειακό εργαστήριο στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες με τίτλο «Addressing Antisemitism: A Global Human Rights Challenge» (Αντιμετώπιση του αντισημιτισμού: Παγκόσμια πρόκληση για τα ανθρώπινα δικαιώματα), με το οποίο συμμετείχε από κοινού με τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών, τη Γερμανία και την UNAOC σε αυτή την εκδήλωση υπό την αιγίδα των ΗΠΑ¹¹⁰.

Η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στις ετήσιες διασκέψεις του ΟΑΣΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού¹¹¹ και έθεσε το θέμα του αντισημιτισμού στο πλαίσιο των διασκέψεων του ΟΑΣΕ για την ανθρώπινη διάσταση που έλαβαν χώρα στη Βαρσοβία. Η ΕΕ επιδιώκει τη στενή συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ) σχετικά με πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση του ρατσισμού και του αντισημιτισμού¹¹². Για παράδειγμα, συνέβαλε στην αναθεώρηση της σύστασης γενικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού¹¹³ και συνεργάζεται με τον ειδικό αντιπρόσωπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον αντισημιτισμό, τον αντιμουςουλμανισμό και άλλες μορφές θρησκευτικής μισαλλοδοξίας και εγκλημάτων μίσους.

¹⁰⁸ [Global Guidelines on countering antisemitism \(Παγκόσμιες κατευθυντήριες γραμμές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού\)](#), 17 Ιουλίου 2024.

¹⁰⁹ Πραγματοποιήθηκε στην έδρα του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη, στις 15 Ιουνίου 2023.

¹¹⁰ Παράλληλη εκδήλωση κατά την 54η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, Γενεύη, 4 Σεπτεμβρίου 2024.

¹¹¹ Μάλτα (2024), Βόρεια Μακεδονία (2023) και Πολωνία (2022).

¹¹² [Συμπεράσματα σχετικά με τις προτεραιότητες της ΕΕ για τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης την περίοδο 2023-2024](#).

¹¹³ [ECRI revised General Policy Recommendation No. 9 on preventing and combating Antisemitism \(Αναθεωρημένη σύσταση γενικής πολιτικής αριθ. 9 της ECRI σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού\)](#).

5.2 Διαφύλαξη της εβραϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και εκδηλώσεις μνήμης του Ολοκαυτώματος

Στις 20 Ιανουαρίου 2022 η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με την υποστήριξη όλων των κρατών μελών της ΕΕ, ενέκρινε ψήφισμα που καταδικάζει την άρνηση του Ολοκαυτώματος¹¹⁴. Ο Υπατος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας προβαίνει σε δηλώσεις, σε ετήσια βάση, επ' ευκαιρία της Ημέρας Μνήμης του Ολοκαυτώματος¹¹⁵. Ορισμένες αντιπροσωπείες της ΕΕ συμμετέχουν τακτικά σε εκδηλώσεις υψηλού επιπέδου που σχετίζονται με την εν λόγω ημέρα. Για παράδειγμα, στη Γενεύη, η αντιπροσωπεία της ΕΕ συνδιοργανώνει κάθε χρόνο την επίσημη τελετή του ΟΗΕ για τον εορτασμό της μνήμης των θυμάτων του Ολοκαυτώματος. Η αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Τελ Αβίβ διοργανώνει επίσης ειδικές εκδηλώσεις μνήμης για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Μνήμης του Ολοκαυτώματος και του Yom HaShoah.

Για να αναδείξει τον πλούτο και την πολυμορφία της εβραϊκής ζωής στην Ευρώπη πριν από το Ολοκαύτωμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί το Παγκόσμιο Κέντρο Μνήμης του Ολοκαυτώματος Yad Vashem στο Ισραήλ με 10 εκατ. EUR, με στόχο τη δημιουργία μιας εντυπωσιακής οπτικοακουστικής εμπειρίας στην «Κοιλιάδα των Κοινοτήτων» του κέντρου, η οποία θα απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών. Το έργο έχει ως στόχο να συμβάλει στην εξάλειψη του αντισημιτισμού και των προκαταλήψεων, στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της γνώσης όσον αφορά την εβραϊκή ιστορία και τον εβραϊκό πολιτισμό, καθώς και στην επίτευξη πλήρους αναγνώρισης της εβραϊκής ζωής ως μέρους της ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Στις περιοχές γειτονίας και διεύρυνσης, η Επιτροπή σχεδιάζει διάφορα έργα για τη διαφύλαξη της εβραϊκής κληρονομιάς και τον εορτασμό της μνήμης του Ολοκαυτώματος. Στην περιφερειακή πρόσκληση υποβολής προτάσεων του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ), η οποία προκηρύχθηκε για οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στα Δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, συμπεριλήφθηκε ένα ειδικό τμήμα για έργα που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής και της εβραϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, με συνολική χρηματοδότηση ύψους 1,5 εκατ. EUR. Η Επιτροπή διέθεσε 260 000 EUR στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη για το Μουσείο Ολοκαυτώματος του Σεράγεβο.

Στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI), η Επιτροπή έχει διαθέσει 7 εκατ. EUR για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διατήρηση της εβραϊκής κληρονομιάς στην Ουκρανία, καθώς και 3 εκατ. EUR για τη διαχείριση και τη διαφύλαξη πολιτιστικών χώρων και στοιχείων άυλης κληρονομιάς των μαροκινών Εβραίων στο Μαρόκο.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο αντισημιτισμός συνιστά απειλή για την ευρωπαϊκή δημοκρατία και την ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αντισημιτικές θεωρίες συνωμοσίας, η ρητορική μίσους και η παραπληροφόρηση που στοχεύουν επιθετικά κατά της εβραϊκής κοινότητας δημιουργούν πόλωση, με αρνητικό αντίκτυπο στον δημόσιο διάλογο. Αυτό επηρεάζει εν τέλει τη δημοκρατική σφαίρα στο σύνολό της. Είναι σημαντικό οι επιθέσεις κατά Εβραίων να αντιμετωπίζονται, να διερευνώνται τα εγκλήματα μίσους και να αποδίδεται δικαιοσύνη, σύμφωνα με το κράτος δικαίου. Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης του 2020

¹¹⁴ [UN General Assembly approves resolution condemning Holocaust denial](#) (Η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών εγκρίνει ψήφισμα που καταδικάζει την άρνηση του Ολοκαυτώματος).

¹¹⁵ [Δήλωση του ΥΕ/ΑΠ για την Παγκόσμια Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος 2022](#), [Δήλωση του ΥΕ/ΑΠ για την Παγκόσμια Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος 2023](#) και [Δήλωση του ΥΕ/ΑΠ για την Παγκόσμια Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος 2024](#).

για την ευρωπαϊκή δημοκρατία, τη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας (2020-2025) και τη δέσμη μέτρων που εγκρίθηκε το 2023 για την προάσπιση της δημοκρατίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αποφασισμένη να προστατεύσει τη δημοκρατική σφαίρα της ΕΕ και να διασφαλίσει την ασφάλεια όλων των πολιτών της, συμπεριλαμβανομένων των Εβραίων. Απέναντι στις σύγχρονες προκλήσεις, η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθοδηγείται από την αποφασιστικότητα και τη δέσμευση να δοθεί τέλος στον αντισημιτισμό και να διασφαλιστεί ότι, στην Ευρώπη, οι Εβραίοι μπορούν να πορεύονται στη ζωή τους σύμφωνα με τις πολιτιστικές και θρησκευτικές παραδόσεις τους και απαλλαγμένοι από ανησυχίες για την ασφάλεια.

Η παρούσα έκθεση προόδου καταδεικνύει ότι, μετά την έγκριση της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής το 2021, έχουν δημιουργηθεί δομές σε ολόκληρη την Ευρώπη και έχει αναληφθεί ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών υπό την ηγεσία ή τη χρηματοδότηση της ΕΕ σε όλα τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού, την προαγωγή της εβραϊκής ζωής και τη διασφάλιση της μνήμης του Ολοκαυτώματος. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων με βάσει τις ανάγκες, η Επιτροπή διατηρεί τακτικό διάλογο με εκπροσώπους των εβραϊκών κοινοτήτων και των εβραϊκών οργανώσεων.

Από την έκθεση προκύπτει ότι έχει αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των κρατικών φορέων σχετικά με τον κίνδυνο του αντισημιτισμού. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την έγκριση εθνικών στρατηγικών κατά του αντισημιτισμού σε 23 κράτη μέλη της ΕΕ, τον διορισμό 20 εθνικών απεσταλμένων ή συντονιστών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, καθώς και την καθιέρωση σε επίπεδο ΕΕ του νομικά μη δεσμευτικού ορισμού εργασίας για τον αντισημιτισμό της Διεθνούς Συμμαχίας για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος, ως χρήσιμου εργαλείου για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Σε πολλές χώρες της ΕΕ, οι φιλόδοξες στρατηγικές οδήγησαν σε αποτελεσματικές πρωτοβουλίες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συμμετάσχει σε μια αποτελεσματική πλατφόρμα για τη συνεχή ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ ειδικών απεσταλμένων τόσο στην Ευρώπη όσο και παγκοσμίως με στόχο τη δημιουργία συνεργειών και την ανάληψη κοινής δράσης, όπως η κοινή δήλωση των ειδικών απεσταλμένων και συντονιστών για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και οι παγκόσμιες κατευθυντήριες γραμμές για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού, του Ιουλίου του 2024.

Εκτός από την υλοποίηση των 90 πρωτοβουλιών της στρατηγικής της ΕΕ για τον αντισημιτισμό, στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήταν η αντιμετώπιση πανευρωπαϊκών προκλήσεων, όπως ο αντισημιτισμός στο διαδίκτυο, η διασφάλιση της μνήμης του Ολοκαυτώματος και η παροχή προστιθέμενης αξίας για τα κράτη μέλη και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Η Επιτροπή στηρίζει επίσης δράσεις των κρατών μελών και των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων μέσω σημαντικά αυξημένης χρηματοδότησης, και βασίζεται στη στενή συνεργασία με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη για την προώθηση του θεματολογίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των δομών και της στήριξης εντός των κρατών μελών της ΕΕ, όχι μόνο για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού, αλλά και για την επιδίωξη ενός θετικού θεματολογίου για τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής.

Ωστόσο, μετά την 7η Οκτωβρίου 2023, οι Εβραίοι της Ευρώπης βρίσκονται αντιμέτωποι με πρωτοφανείς απειλές και πράξεις βίας. Η καθημερινή ζωή των Εβραίων στην Ευρώπη έχει επηρεαστεί βαθύτατα. Απέναντι στην πρωτοφανή αύξηση της ρητορικής μίσους και των βίαιων περιστατικών, τα μέτρα ασφαλείας έπρεπε να κλιμακωθούν σημαντικά και οι δημόσιες εκδηλώσεις της εβραϊκής ζωής διασαλεύτηκαν σε μεγάλο βαθμό. Αυτού του είδους ο εκφοβισμός δεν απειλεί μόνο την ασφάλεια και την προστασία· συνιστά απειλή για τις αξίες της ΕΕ και τη δημοκρατία.

Ως εκ τούτου, η αποφασιστικότητα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού στην ΕΕ είναι πιο σημαντική από ποτέ. Η στρατηγική της ΕΕ για τον αντισημιτισμό καλύπτει την περίοδο έως το 2030,

ωστόσο η πρόσφατη επιδείνωση της κατάστασης απαιτεί περαιτέρω προσπάθειες για την αποτελεσματική εφαρμογή και επικαιροποίησή της, ανάλογα με τις ανάγκες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αποφασισμένη να αξιοποιήσει όλα τα διαθέσιμα νομικά μέσα και εργαλεία πολιτικής για να διασφαλίσει ότι η εβραϊκή ζωή μπορεί να ευδοκιμήσει σε ολόκληρη την ΕΕ και ότι οι Εβραίοι μπορούν να πορεύονται στη ζωή τους χωρίς ανησυχίες για την ασφάλεια και να απολαύουν πλήρως των δημοκρατικών τους δικαιωμάτων.